

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Економічний факультет
Кафедра статистики, обліку та аудиту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

Оксана НЕСТЕРЕНКО

Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

дисципліни «Оподаткування»

для студентів денної (заочної) форми навчання

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)

галузь знань _____ 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність _____ 051 «Економіка»

освітня програма _____ «Економічна аналітика та статистика»

Розроблено:

к.е.н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту

Рубан Ліна Олегівна

2024 / 2025 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Навчальний контент (розширений план лекцій, конспект лекцій)
3. Плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи (у т.ч. індивідуальні завдання)
4. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післятестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни
 - 4.1. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти
 - 4.2. Контрольні роботи, передбачені навчальним планом
5. Завдання підсумкового контролю (семестрових екзаменів, письмових залікових робіт)
6. Критерії оцінювання знань студентів та розподіл балів

1. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра статистики, обліку та аудиту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Оподаткування
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 071 Економіка
освітня програма Економічна аналітика та статистика
спеціалізація
вид дисципліни обов'язкова
факультет економічний

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)
“27” серпня 2024 року, протокол № 11.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Ліна РУБАН, доцент закладу вищої освіти кафедри
статистики, обліку та аудиту, канд. екон. наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту

Протокол від “26” серпня 2024 року № 1.

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

(підпис)

Оксана НЕСТЕРЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником
проектної групи) «Облік і оподаткування»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми
(керівник проектної групи) «Облік і оподаткування»

(підпис)

Олена КУЩЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “27” серпня 2024 року № 1.

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

(підпис)

Дар'я ЗАГОРСЬКА

2. НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

Тема 1. Теоретичні основи оподаткування

1.1. Сутність і функції податків

1.2. Елементи податків

1.3. Класифікація податків

1.4. Податкова система і податкове законодавство України

1.5. Види обліку в умовах ринку, їх порівняльна характеристика

1. Сутність і функції податків

Сутність і функції податків. Податки є основним джерелом доходів держави. Формування фінансових ресурсів для забезпечення функціонування держави є фундаментальним призначенням податків.

Ознаки податків як особливого виду державних доходів. Різноманіття джерел доходів держави зумовлює необхідність визначення того, які з них є податками, а які – неподатковими надходженнями. З цією метою розглянемо характерні ознаки, сукупність яких властива лише податкам як особливому виду державних доходів. Перелік таких ознак наведено на рис. 1.1.

Рис. 1.1 – Ознаки податків як особливого виду державних доходів

Отже, податки – платежі, які стягуються з юридичних та фізичних осіб для фінансування діяльності органів державної влади на засадах обов'язковості, законодавчої закріпленості, нецільового характеру і індивідуальної безоплатності, забезпечені державним примусом і не мають характеру покарання.

Сутність податків проявляється в їх функціях. Найважливішими функціями податків є фінансова, соціальна та регулююча (стимулююча, дестимулююча).

1.2. Елементи податків

Елементи податку – системні категорії податку, які розкривають його сутнісні характеристики.

Функціональні елементи податку – структуровані характеристики податку, які визначають функціонально-сутнісні особливості механізму його стягнення. До функціональних елементів податку відносять суб'єкт оподаткування (ст. 15.1. ПКУ), об'єкт оподаткування (ст. 22 ПКУ), база оподаткування (ст. 23, 24 ПКУ), ставка податку (ст. 25-28 ПКУ).

Організаційні елементи податку – структуровані характеристики податку, які визначають процедурно-організаційні особливості механізму його стягнення. До організаційних елементів податку відносять порядок нарахування податкових зобов'язань (ст. 29 ПКУ), порядок декларування податкових зобов'язань (ст. 30 ПКУ), податкові пільги (ст. 46 ПКУ), порядок погашення податкових зобов'язань (ст. 35 ПКУ).

1.3. Класифікація податків

Класифікація податків за такими класифікаційними ознаками: рівень стягнення, належність до ланок бюджетної системи, цільове призначення, джерело сплати, механізм розподілу податкового навантаження, форма оподаткування, економічна функція.

За рівнем стягнення податки поділяються на загальнодержавні та місцеві.

Загальнодержавні – податки, які встановлюються Верховною Радою України, вводяться в дію винятково законами України і є обов'язковими до сплати на всій території держави.

Місцеві – податки, перелік яких встановлює Верховна Рада України, а вводять в дію місцеві органи самоврядування.

За належністю до ланках бюджетної системи податки діляться на закріплені і регуляторні.

Закріплені – податки, які повністю або частково на постійній основі зараховують до певного бюджету (державного або місцевого) і не можуть бути зараховані до бюджету іншого рівня. Склад податків, закріплених за бюджетами різних рівнів, встановлено Бюджетним кодексом України. Більшість податків, які формують українську систему оподаткування, є закріпленими.

Регуляторні – податки, пропорція розподілу яких між бюджетами різних рівнів визначається щорічно в процесі щорічного бюджетного планування для поліпшення бюджетної збалансованості

За цільовим призначенням податки діляться на загальні і спеціальні.

Загальні – податки, які після надходження в бюджет відповідного рівня обезличиваються і використовуються на цілі, визначені у відповідному бюджеті.

Спеціальні – податки, які мають чітко визначене цільове призначення і закріплення за певними видами витрат.

За механізмом розподілу податкового навантаження податки діляться на окладних і розкладні.

Окладні – податки, які сплачуються кожним платником податків за встановленими ставками і згідно з єдиними правилами, сума податкових зобов'язань за якими обумовлена фінансово-майновим станом платника податків або певними результатами його діяльності.

Розкладні – податки, сума доходів держави від стягнення яких точно визначається на початку року з подальшим розподілом податкового навантаження між платниками відповідних податків.

За джерелом сплати податки поділяються на податки, які надходять від реалізації, податки, які є складовою собівартості, і податки, які сплачуються з прибутку. Джерело, за рахунок якого відбувається сплата податку до бюджету, визначається законодавчими актами, які регулюють порядок стягнення відповідного податку.

За формою оподаткування податки поділяються на прямі і непрямі.

Прямі – податки, які стягуються безпосередньо з доходів і майна платника податків, розмір яких, як правило, обумовлюється його фінансово-майновим станом.

Непрямі – податки, які встановлюються в цінах товарів і послуг і розмір яких для окремого платника визначається величиною споживання і прямо не залежить від нього доходів.

1.4. Податкова система і податкове законодавство України

Сукупність загальнодержавних та місцевих податків і зборів, які стягуються в установленому Податковим кодексом України порядку, становить податкову систему України.

Податкове законодавство України складається з Конституції України; Податкового Кодексу України; Митного кодексу України та інших законів з питань митної справи в частині регулювання правовідносин, які виникли в зв'язку з оподаткуванням ввізним або вивізним митом операцій з переміщення товарів через митний кордон України; чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і якими регулюються питання оподаткування; нормативно-правових актів, прийнятих на підставі та на виконання Податкового кодексу і законів з питань митної справи; рішень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування з питань місцевих податків і зборів, прийнятих за правилами, встановленими Податковим кодексом.

Податкове законодавство України ґрунтується на таких принципах:

- загальність оподаткування;
- рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації;
- невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства;
- презумпція правомірності рішень платника податків;
- фіскальна достатність;
- соціальна справедливість;
- економічність оподаткування;
- нейтральність оподаткування;
- стабільність;
- рівномірність і зручність сплати;
- єдиний підхід до встановлення податків та зборів.

Види обліку в умовах ринку та їх порівняльна характеристика. Загальні принципи ведення податкового обліку на підприємстві. Порядок ведення податкового обліку. Методичні та організаційно-технічні засоби ведення податкового обліку.

1.5. Види обліку в умовах ринку, їх порівняльна характеристика

Вперше поняття «податковий облік» з'явилося в зв'язку з появою Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» в редакції від 22.05.1997 р Дату вступу в дію зазначеного Закону (1 липня 1997 року) можна вважати історичною – саме з цього моменту відбулося виділення податкового обліку з бухгалтерського в самостійну сферу облікової діяльності. І тепер в Україні існує чотири види обліку:

- бухгалтерський (фінансовий) облік – процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішення;

- внутрішньогосподарський (управлінський) облік – система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством;

- податковий облік – система накопичення інформації, необхідної для розрахунків податків і контролю над їх сплатою;

- статистичний облік – система вивчення і контролю масових суспільних явищ.

Податковий облік тісно пов'язаний з економічним дисциплінами, в першу чергу, з фінансовим обліком.

Взаємозв'язок податкового та фінансового обліку в наступному:

- вони базуються на одних і тих же первинних документах.
- фіксують ті ж самі дані і факти господарського життя.
- ці види обліку ведуть ті ж самі фахівці – бухгалтери.
- основна частина інформації отриманої як в системі фінансового, так і податкового обліку призначена для зовнішніх користувачів.

Рекомендована література

1. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
2. Оподаткування юридичних осіб та аудит у сфері оподаткування: навчальний посібник / І. К. Дрозд, В.М. Іваанков, О.А. Магонєць, Г.Б. Назарова, В.В. Шалімов, Н.С. Шалімова ; за ред. Н.С. Шалімової. К.: ТОВ «Видавництво «СОВА», 2017. 524 с.

Тема 2. Адміністрування податків і зборів (обов'язкових платежів)

2.1. Контролюючі органи та органи стягнення. Їх функції, права та обов'язки

2.2. Податкова звітність

2.3. Визначення суми податкових зобов'язань платника податків, порядок їх сплати та оскарження рішень контролюючих органів

2.4. Види і порядок проведення податкових перевірок

2.5. Відповідальність платників податків

2.1. Контролюючі органи та органи стягнення. Їх функції, права та обов'язки

Контролюючими органами є центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну податкову, державну митну політику, державну політику з адміністрування єдиного внеску, державну політику в сфері боротьби з правопорушеннями при застосуванні податкового та митного законодавства, законодавства з питань сплати єдиного внеску та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи (центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову і митну політику), його територіальні органи.

Органами стягнення є виключно контролюючі органи, уповноважені здійснювати заходи щодо забезпечення погашення податкового боргу та недоїмки зі сплати єдиного внеску в межах повноважень, а також державні виконавці в межах своїх повноважень. Стягнення податкового боргу та недоїмки зі сплати єдиного внеску за виконавчими написами нотаріусів не дозволяється.

Функції контролюючих органів викладено в ст. 19¹ ПКУ.

Права контролюючих органів викладено в ст. 19³ ПКУ.

Обов'язки контролюючих органів викладено в ст. 21 ПКУ.

2.2. Податкова звітність

Податкова декларація, розрахунок – документ, що подається платником податків (у тому числі відокремленим підрозділом у випадках, визначених ПКУ) контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та / або сплата податкового зобов'язання, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, суми утриманого та / або сплаченого податку.

Митні декларації прирівнюються до податкових декларацій для цілей нарахування та / або сплати податкових зобов'язань.

Додатки до податкової декларації є її невід'ємною частиною.

Платник податку на прибуток подає разом з відповідною податковою декларацією квартальну або річну фінансову звітність (крім малих підприємств) у порядку, передбаченому для подання податкової декларації.

Платники податку на прибуток, малі підприємства, віднесені до таких відповідно до Господарського кодексу України, подають разом з річною

податковою декларацією річну фінансову звітність у порядку, передбаченому для подання податкової декларації.

У складі фінансової звітності платник податків зазначає тимчасові та постійні податкові різниці за формою, встановленою Міністерством фінансів України.

Відповідальність за неподання, порушення порядку заповнення документів податкової звітності, порушення строків їх подання контролюючим органам, недостовірність інформації, наведеної у зазначених документах, несуть:

- юридичні особи, постійні представництва нерезидентів, які відповідно до ПКУ визначено платниками податків, а також їх посадові особи. Відповідальність за порушення податкового законодавства відокремленим підрозділом юридичної особи несе юридична особа, до складу якого воно входить;

- фізичні особи – платники податків та їх законні чи уповноважені представники у випадках, передбачених законом;

- податкові агенти.

Обов'язкові реквізити – це інформація, яку повинна містити форма податкової декларації та за відсутності якої документ втрачає визначений ПКУ статус з настанням передбачених законом юридичних наслідків.

Податкова декларація подається за звітний період в установлені ПКУ строки органу державної податкової служби, в якому перебуває на обліку платник податків.

Податкові декларації подаються за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює:

- календарному місяцю (у тому числі в разі сплати місячних авансових внесків) – протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;

- календарному кварталу або календарному півріччю (у тому числі в разі сплати квартальних або піврічних авансових внесків) – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя);

- календарному році – протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;

- календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб – до 1 травня року, наступного за звітним;

- календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб – підприємців – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

2.3. Визначення суми податкових зобов'язань платника податків, порядок їх сплати та оскарження рішень контролюючих органів

Визначення сум податкових та грошових зобов'язань викладено в ст. 54 ПКУ.

Крім випадків, передбачених податковим законодавством, платник податків самостійно обчислює суму податкового та / або грошового зобов'язання та / або пені, яку зазначає у податковій (митній) декларації або уточнюючому розрахунку, що подається контролюючому органу у строки, встановлені ПКУ.

Контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму грошових зобов'язань, зменшення (збільшення) суми бюджетного відшкодування та / або зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість платника податків, передбачених ПКУ або іншим законодавством, якщо:

1. платник податків не подає в установлені строки податкову (митну) декларацію;

2. дані перевірок результатів діяльності платника податків свідчать про заниження або завищення суми його податкових зобов'язань, заявлених у податкових (митних) деклараціях, уточнюючих розрахунках;

3. згідно з податковим та іншим законодавством особою, відповідальною за нарахування сум податкових зобов'язань з окремого податку або збору, застосування штрафних (фінансових) санкцій та пені, в тому числі за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності, є контролюючий орган;

4. рішенням суду, що набрало законної сили, особу визнано винною в ухиленні від сплати податків;

5. дані перевірок щодо утримання податків у джерела виплати, в тому числі податкового агента, свідчать про порушення правил нарахування, утримання та сплати до відповідних бюджетів податків і зборів, передбачених ПКУ, в тому числі податку на доходи фізичних осіб таким податковим агентом;

6. результати митного контролю, отримані після закінчення процедури митного оформлення та випуску товарів, свідчать про заниження або завищення податкових зобов'язань, визначених платником податків у митних деклараціях.

2.4. Види і порядок проведення податкових перевірок

Контролюючі органи мають право проводити:

1. камеральні,
2. документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні);
3. фактичні перевірки.

Камеральною вважається перевірка, яка проводиться в приміщенні органу державної податкової служби виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків та даних системи електронного адміністрування податку на додану вартість (даних органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, в якому відкриваються рахунки платників в системі електронного адміністрування податку на додану вартість, даних Єдиного реєстру податкових накладних і даних митниць їх декларацій).

Документальною перевіркою вважається перевірка, предметом якої є своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати усіх передбачених ПКУ податків і зборів, а також дотримання валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами) та яка проводиться на підставі податкових декларацій (розрахунків), фінансової, статистичної та ін угод

звітності, реєстрів податкового та бухгалтерського обліку, ведення яких передбачено законом.

Фактичною вважається перевірка, що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських або інших об'єктів права власності такого платника. Така перевірка здійснюється органом державної податкової служби щодо дотримання порядку здійснення платниками податків розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності ліцензій, патентів, свідоцтв, у тому числі свідоцтв про державну реєстрацію, виробництва та обігу підакцизних товарів, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами).

Результати перевірок (крім камеральних) оформлюються у формі акта або довідки, які підписуються посадовими особами органу державної податкової служби та платниками податків або їх законними представниками (у разі наявності). У разі встановлення в ході перевірки порушень складається акт. Якщо такі порушення відсутні, складається довідка.

2.5. Відповідальність платників податків

Податковими правопорушеннями є протиправні діяння (дія або бездіяльність) платників податків, податкових агентів, та / або їх посадових осіб, а також посадових осіб контролюючих органів, що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, встановлених ПКУ та іншими законодавчими актами, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

При порушенні законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються такі види юридичної відповідальності:

- фінансова;
- адміністративна;
- кримінальна.

Фінансова відповідальність за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства встановлюється та застосовується згідно з ПКУ і іншим законам. Фінансова відповідальність застосовується у вигляді штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) та / або пені.

Притягнення до фінансової відповідальності платників податків за порушення законів з питань оподаткування, іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, не звільняє їх посадових осіб за наявності відповідних підстав від притягнення до адміністративної або кримінальної відповідальності.

Рекомендована література

1. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
2. Свіржський Б. Адміністрування податків // Все про бухгалтерський облік. 2017. № 2. С. 6.

Тема 3. Податковий облік податку на додану вартість

3.1. Теоретична сутність податку на додану вартість

3.2. Платники ПДВ. Вимоги при реєстрації осіб як платників податку

3.3. Об'єкт оподаткування податком на додану вартість. Операції, звільнені від оподаткування ПДВ. Операції, що не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість

3.4. База оподаткування податком на додану вартість. Ставки податку на додану вартість

3.5. Податкове зобов'язання та податковий кредит з податку на додану вартість і дата виникнення податкових зобов'язань та податкового кредиту

3.6. Електронне адміністрування ПДВ

3.7. Порядок надання податкової декларації та строки розрахунків з бюджетом по ПДВ

3.1. Теоретична сутність податку на додану вартість

У багатовіковій історії податків ПДВ – відносно новий вид непрямого оподаткування. Сьогодні цей податок діє більш ніж в 140 країнах світу: майже у всіх європейських країнах, Латинській Америці, Туреччині, ряді країн Південної Азії. Єдина з розвинених країн, в якій такого податку немає, - США. Але і тут ведуться інтенсивні дискусії про заміну податку з продажів на федеральний податок на додану вартість.

Першість у винаході податку на додану вартість належить Франції. Винахід податку належить французькому фінансисту Морісу Лоре. Він описав схему дії ПДВ та обґрунтував його переваги перед податком з обороту, що виражаються в усуненні "каскадного ефекту" при справлянні останнього. Однак протягом більш ніж десяти років ПДВ застосовувався в експериментальному, так би мовити «локальному варіанті, а досвідченим полігоном для його застосування стало залежне від Франції африканська держава Кот де Івуар. У Франції податок на додану вартість в тому вигляді, який він має сьогодні, був введений в 1968 р 70-ті роки поширення ПДВ стало загальноєвропейським.

ПДВ – непрямий багатоступінчастий податок, збирається з кожного акту продажу, починаючи з виробничого та розподільчого циклів і закінчуючи продажем споживачеві.

Існують різні методики визначення доданої вартості. Одна з них розглядає цей показник як суму заробітної плати і одержуваного прибутку. Відповідно до іншої, додану вартість можна визначити як різницю між виручкою від реалізації товарів і вироблених матеріальних витрат. Ґрунтуючись на цих двох методиках, можна виділити чотири механізми розрахунку ПДВ, які між собою відрізняються за способом і послідовністю розрахунку.

В Україні, як і в більшості держав, застосовується метод непрямого вирахування. Він ще називається сальдові, залишковим, інвойсною або методом зарахування за рахунками.

3.2. Платники ПДВ. Вимоги при реєстрації осіб як платників податку

Відповідно до ст. 180.1. ПКУ для цілей оподаткування платником податку є:

1) будь-яка особа, яка здійснює господарську діяльність та реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку (в порядку, визначеному статтею 183 цього розділу);

2) будь-яка особа, що зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку;

3) будь-яка особа, яка ввозить товари на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню, та на яку покладається відповідальність за сплату податків у разі переміщення товарів через митний кордон України;

4) особа, яка веде облік результатів діяльності за договором про спільну діяльність без створення юридичної особи;

5) особа - керуючий майна, яка веде окремий податковий облік з податку на додану вартість щодо господарських операцій, пов'язаних з використанням майна, отримане в управління за договорами управління майном.

6) особа, що проводить операції з постачання конфіскованого майна, знахідок, скарбів, майна, визнаного безхазяйним, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, та майна, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави;

7) особа, уповноважена вносити податок з об'єктів оподаткування, що виникають внаслідок поставки послуг підприємствами залізничного транспорту з їх основної діяльності, що перебувають у підпорядкуванні платника податку в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

8) особа-інвестор, який веде окремий податковий облік, пов'язаний з виконанням угоди про розподіл продукції.

У разі якщо загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню згідно з цим розділом, у тому числі з використанням локальної або глобальної комп'ютерної мережі, нарахована (сплачена) такій особі протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує 1000000 гривень (без урахування податку на додану вартість), така особа зобов'язана зареєструватися як платник податку у контролюючому органі за своїм місцезнаходженням (місцем проживання) з дотриманням вимог, передбачених статтею 183 ПКУ, крім особи, яка є платником єдиного податку першої – третьої групи.

3.3. Об'єкт оподаткування податком на додану вартість. Операції, звільнені від оподаткування ПДВ. Операції, що не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість

Об'єктом оподаткування податком на додану вартість є операції платників податку з:

а) постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 ПКУ, у тому числі операції з безоплатної передачі та з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору), на товари, що передаються на умовах товарного

кредиту, а також з передачі об'єкта фінансового лізингу в користування лізингоотримувачу/орендарю;

б) постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 ПКУ;

в) ввезення товарів на митну територію України;

г) вивезення товарів за межі митної території України;

д) постачання послуг з міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом.

З метою оподаткування цим податком до операцій з ввезення товарів на митну територію України та вивезення товарів за межі митної території України прирівнюється поміщення товарів у будь-який митний режим, визначений Митним кодексом України.

Операції, звільнені від оподаткування, наведено в ст. 197 ПКУ.

Операції, що не є об'єктом оподаткування податком па додану вартість визначено ст 196 ПКУ.

3.4. База оподаткування податком на додану вартість. Ставки податку на додану вартість

База оподаткування операцій з постачання товарів/послуг визначається виходячи з їх договірної вартості з урахуванням загальнодержавних податків та зборів (крім акцизного податку на реалізацію суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів, збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, що справляється з вартості послуг стільникового рухомого зв'язку, податку на додану вартість та акцизного податку на спирт етиловий, що використовується виробниками – суб'єктами господарювання для виробництва лікарських засобів, у тому числі компонентів крові і вироблених з них препаратів (крім лікарських засобів у вигляді бальзамів та еліксирів).

При цьому база оподаткування операцій з постачання товарів/послуг не може бути нижче ціни придбання таких товарів/послуг, база оподаткування операцій з постачання самостійно виготовлених товарів/послуг не може бути нижче звичайних цін, а база оподаткування операцій з постачання необоротних активів не може бути нижче балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтерського обліку, що склалася станом на початок звітного (податкового) періоду, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів – виходячи із звичайної ціни), за винятком:

– товарів (послуг), ціни на які підлягають державному регулюванню;

– газу, який постачається для потреб населення.

До складу договірної (контрактної) вартості включаються будь-які суми коштів, вартість матеріальних і нематеріальних активів, що передаються платнику податків безпосередньо покупцем або через будь-яку третю особу у зв'язку з компенсацією вартості товарів/послуг. До складу договірної (контрактної) вартості не включаються суми неустойки (штрафів та/або пені), три проценти річних та інфляційні, що отримані платником податку внаслідок невиконання або неналежного виконання договірних зобов'язань.

До бази оподаткування включаються вартість товарів/послуг, які постачаються (за виключенням суми компенсації на покриття різниці між фактичними витратами та регульованими цінами (тарифами) у вигляді виробничої дотації з бюджету та/або суми відшкодування орендодавцю - бюджетній установі витрат на утримання наданого в оренду нерухомого майна, на комунальні послуги та на енергоносії), та вартість матеріальних і нематеріальних активів, що передаються платнику податків безпосередньо отримувачем товарів/послуг, поставлених таким платником податку.

Ставки податку встановлюються від бази оподаткування в таких розмірах:

а) 20 відсотків;

б) 0 відсотків;

в) 7 відсотків по операціях з:

– постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів, які внесені до Державного реєстру медичної техніки та виробів медичного призначення або відповідають вимогам відповідних технічних регламентів, що підтверджується документом про відповідність, та дозволени для надання на ринку та/або введення в експлуатацію і застосування в Україні;

– постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я".

3.5. Податкове зобов'язання та податковий кредит з податку на додану вартість і дата виникнення податкових зобов'язань та податкового кредиту

Датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку – дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої - дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів - дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України,

оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг - дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

До податкового кредиту відносяться суми податку, сплачені/нараховані у разі здійснення операцій з:

а) придбання або виготовлення товарів та послуг;

б) придбання (будівництво, спорудження, створення) необоротних активів (у тому числі у зв'язку з придбанням та/або ввезенням таких активів як внесок до

статутного фонду та/або при передачі таких активів на баланс платника податку, уповноваженого вести облік результатів спільної діяльності);

в) отримання послуг, наданих нерезидентом на митній території України, та в разі отримання послуг, місцем постачання яких є митна територія України;

г) ввезення необоротних активів на митну територію України за договорами оперативного або фінансового лізингу;

г) ввезення товарів та/або необоротних активів на митну територію України.

Датою віднесення сум податку до податкового кредиту вважається дата тієї події, що відбулася раніше:

– дата списання коштів з банківського рахунка платника податку на оплату товарів/послуг;

– дата отримання платником податку товарів/послуг.

Для операцій із ввезення на митну територію України товарів датою віднесення сум податку до податкового кредиту є дата сплати податку за податковими зобов'язаннями згідно з пунктом 187.8 статті 187 ПКУ, а для операцій з постачання послуг нерезидентом на митній території України – дата складення платником податкової накладної за такими операціями, за умови реєстрації такої податкової накладної в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Датою збільшення податкового кредиту орендаря (лізингоотримувача) для операцій фінансової оренди (лізингу) є дата фактичного отримання об'єкта фінансового лізингу таким орендарем.

3.6. Електронне адміністрування ПДВ

Система електронного адміністрування податку на додану вартість забезпечує автоматичний облік в розрізі платників податку: суми податку, що містяться у складених та отриманих податкових накладних та розрахунках коригування, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН); суми податку, сплачені платниками при ввезенні товару на митну територію України; суми поповнення та залишку коштів на рахунках в системі електронного адміністрування податку на додану вартість; суми податку, на яку платники мають право зареєструвати податкові накладні та розрахунки коригування до податкових накладних в ЄРПН.

Порядок електронного адміністрування податку на додану вартість встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Платник податку має право зареєструвати податкові накладні та/або розрахунки коригування в ЄРПН на суму податку (Σ Накл), обчислену за такою формулою:

$$\Sigma \text{Накл} = \Sigma \text{НаклОтр} + \Sigma \text{Митн} + \Sigma \text{ПопРах} + \Sigma \text{Овердрафт} - \Sigma \text{НаклВид} - \Sigma \text{Відшкод} - \Sigma \text{Перевищ}; \quad (3.6.1)$$

де:

Σ НаклОтр – загальна сума податку за отриманими платником податковими накладними, зареєстрованими в ЄРПН, податковими накладними, складеними платником податку відповідно до пункту 208.2 ПКУ та зареєстрованими в ЄРПН, та розрахунками коригування до таких податкових накладних;

ΣМитн – загальна сума податку, сплаченого платником при ввезенні товарів на митну територію України, крім сум податку, сплаченого (нарахованого) відповідно до ст.191 ПКУ оператором поштового зв'язку, експрес-перевізником;

ΣПопРах – загальна сума поповнення з поточного рахунку платника податку рахунка в системі електронного адміністрування податку, в тому числі рахунків у системі електронного адміністрування податку платника - сільськогосподарського підприємства, що обрало спеціальний режим оподаткування відповідно до статті 209 ПКУ.

ΣОвердрафт – сума середньомісячного розміру сум податку, які за останніх 12 звітних (податкових) місяців були задекларовані платником до сплати до бюджету та погашені чи розстрочені або відстрочені, а також задекларовані платником – сільськогосподарським підприємством, що обрав спеціальний режим оподаткування відповідно до статті 209 ПКУ.

ΣНаклВид – загальна сума податку за складеними платником податковими накладними, зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних та розрахунками коригування до таких податкових накладних, зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних;

ΣВідшкод – загальна сума податку, заявлена платником до бюджетного відшкодування з урахуванням сум коригувань та результатів перевірок, що проводяться відповідно до ПКУ;

ΣПеревищ – загальна сума перевищення податкових зобов'язань, зазначених платником у поданих податкових деклараціях з урахуванням поданих уточнюючих розрахунків до них, над сумою податку, що міститься в складених таким платником податкових накладних та розрахунках коригування до таких податкових накладних, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних.

3.7. Порядок надання податкової декларації та строки розрахунків з бюджетом по ПДВ

Податкова декларація подається за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює календарному місяцю, протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

Сума податкового зобов'язання, зазначена платником податку в поданій податковій декларації, підлягає сплаті протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого пунктом 203.1 ПКУ для подання податкової декларації.

Форма декларації з податку на додану вартість та порядок її заповнення затверджено наказом Державної фіскальної служби України від 07.11.2015 № 21 «Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість».

До податкової звітності з податку на додану вартість належать:

податкова декларація з податку на додану вартість з додатками;

уточнюючий розрахунок податкових зобов'язань з податку на додану вартість у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок з додатками;

розрахунок податкових зобов'язань, нарахованих отримувачем послуг, не зареєстрованим як платник податку на додану вартість, які постачаються

нерезидентами, у тому числі їх постійними представництвами, не зареєстрованими платниками податків, на митній території України.

Рекомендована література

1. Алпатова Н. ПДВ-нюанси операцій із неприбутківцями // Все про бухгалтерський облік. 2018. № 40. С.11-15.
2. Законодавство-2019: дайджест новинок // Все про бухгалтерський облік. 2019. № 1. С. 5-6.
3. Петрига Д. База обкладення ПДВ: і знову звичайні ціни // Все про бухгалтерський облік. 2016. № 2. С. 8-10.
4. Петрига Д. Повернення переплати: тільки на електронний ПДВ-рахунок // Все про бухгалтерський облік. 2016. № 2. С. 13-14.
5. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 23.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/para8575#n8575i>
6. Про затвердження Порядку ведення Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість: Постанова Кабінету міністрів України від 25.02.2017 № 26 (Редакція станом на 01.02.2017 року) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/26-2017-p>
7. Про затвердження Порядку ведення Реєстру податкових накладних: постанова Кабінету міністрів України від 29.12.2010 року № 1246 (Редакція станом на 21.04.2021 року) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/1246-2010-p>
8. Про затвердження Регламенту опрацювання податкових декларацій зподатку на додану вартість, за якими задекларовано від'ємне значення та/або бюджетне відшкодування податку на додану вартість: наказ Державної податкової служби України від 19.06.2012 № 522 (Редакція станом на 19.06.2012 року) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0522837-12>.
9. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: наказ Державної фіскальної служби України від 28.01.2016 № 21 (Редакція станом на 12.03.2021 року) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16/para21>.
10. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної: Наказ Міністерства фінансів України від №1307 31.12.2015 р. (Редакція станом на 23.03.2021 року) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16>.

Тема 4. Облік акцизного податку

4.1. Платники акцизного податку

4.2. Об'єкти та база оподаткування акцизним податком

4.3. Підакцизні товари і ставки податку

4.4. Дата виникнення податкових зобов'язань з акцизного податку

4.5. Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України

4.6. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозяться на митну територію України

4.7. Складення та подання декларації з акцизного податку

4.1. Платники акцизного податку

Платники акцизного податку встановлено в ст. 212 ПКУ, а саме:

1. Особа, постійне представництво, які виробляють підакцизні товари на митній території України, у тому числі з давальницької сировини.

2. Особа – суб'єкт господарювання, постійне представництво, які ввозять підакцизні товари на митну територію України.

3. Фізична особа – резидент або нерезидент, яка ввозить підакцизні товари на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню.

4. Особа, яка реалізує конфісковані підакцизні товари, підакцизні товари, визнані безхазайними, підакцизні товари, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизні товари, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави, якщо ці товари підлягають реалізації в установленому законодавством порядку.

5. Особа, яка реалізує або передає у володіння, користування чи розпорядження підакцизні товари, що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законом відповідно до пункту 213.3 ПКУ.

6. Особа, на яку покладається дотримання вимог митних режимів, що передбачають звільнення від оподаткування, у разі порушення таких вимог.

7. Особа, на яку покладається виконання умов щодо цільового використання підакцизних товарів, на які встановлено ставку податку 0 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту, 0 євро за 1000 кг нафтопродуктів у разі порушення таких умов.

8. Особа, на яку при здійсненні операцій з підакцизними товарами, які не підлягають оподаткуванню або звільняються від оподаткування, покладається виконання умов щодо цільового використання підакцизних товарів в разі порушення таких умов.

9. Особа – суб'єкт господарювання роздрібної торгівлі, яка здійснює реалізацію підакцизних товарів.

10. Оптовий постачальник електричної енергії.

11. Виробники електричної енергії, які мають ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з виробництва електричної енергії і продають її поза оптовим ринком електричної енергії.

Не є платниками податку особи, які здійснюють діяльність з виробництва електричної енергії за умови її продажу на оптовому ринку електричної енергії та/або з постачання електричної енергії.

12. Особа – власник ввезеного на митну територію України вантажного транспортного засобу, що переобладнується у легковий автомобіль, з якого справляється акцизний податок.

13. Особа (у тому числі юридична особа, що веде облік результатів діяльності за договором про спільну діяльність без створення юридичної особи), постійне представництво, які реалізують пальне або спирт етиловий.

4.2. Об'єкти та база оподаткування акцизним податком

Об'єктами оподаткування є операції, що зазначено в ст. 213 ПКУ, а саме, з:

- реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції);
- реалізації та/або передачі в межах одного підприємства підакцизних товарів (продукції) з метою власного споживання, промислової переробки, своїм працівникам, а також здійснення внесків підакцизними товарами (продукцією) до статутного капіталу;
 - ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України;
 - реалізації конфіскованих підакцизних товарів (продукції), підакцизних товарів (продукції), визнаних безхазяйними, підакцизних товарів (продукції), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави;
 - реалізації або передачі у володіння, користування чи розпорядження підакцизних товарів (продукції), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законодавством, відповідно до пункту 213.3 ПКУ;
 - обсяги та вартість втрачених підакцизних товарів (продукції), що перевищують встановлені норми втрат з урахуванням пункту 214.6 ПКУ;
 - реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів;
 - оптового постачання електричної енергії;
 - переобладнання ввезеного на митну територію України транспортного засобу у підакцизний легковий автомобіль.
 - реалізації з акцизного складу/акцизного складу пересувного будь-яких обсягів пального або спирту етилового понад обсяги, що:
 - отримані з інших акцизних складів/акцизних складів пересувних, що підтверджені зареєстрованими акцизними накладними в Єдиному реєстрі акцизних накладних;
 - ввезені (імпортовані) на митну територію України, що засвідчені належно оформленою митною декларацією;
 - вироблені в Україні, реалізація яких є об'єктом оподаткування відповідно до підпункту 213.1.1 ПКУ, або не підлягає оподаткуванню, або звільняється від оподаткування, або оподатковується на умовах, встановлених статтею 229 ПКУ,

що підтверджені зареєстрованими акцизними накладними в Єдиному реєстрі акцизних накладних.

У разі обчислення податку із застосуванням адвалорних ставок базою оподаткування є:

- вартість реалізованого товару (продукції), виробленого на митній території України, за встановленими виробником максимальними роздрібними цінами з урахуванням податку на додану вартість та акцизного податку;

- вартість товарів (продукції), що ввозяться на митну територію України, за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами на товари (продукцію), які він імпортує, з урахуванням податку на додану вартість та акцизного податку;

- вартість реалізованої електричної енергії без податку на додану вартість;

- вартість (з податком на додану вартість та без урахування акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів) підакцизних товарів, що реалізовані відповідно до підпункту 213.1.9ПКУ.

У разі обчислення податку із застосуванням специфічних ставок з підакцизних товарів (продукції) базою оподаткування є їх величина, визначена в одиницях виміру ваги, об'єму, кількості товару (продукції), об'єму циліндрів двигуна автомобіля або в інших натуральних показниках.

4.3. Підакцизні товари і ставки податку

До підакцизних товарів належать:

1. спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво (крім квасу «живого» бродіння);
2. тютюнові вироби, тютюн та промислові замінники тютюну;
3. пальне, у тому числі товари (продукція), що використовуються як пальне для заправлення транспортних засобів, обладнання або пристроїв з двигунами внутрішнього згоряння із запалюванням від стиснення, з двигунами внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням, з двигунами внутрішнього згоряння з кривошипно-шатунним механізмом та коди яких згідно з УКТ ЗЕД не зазначені у підпункті 215.3.4 ПКУ (крім газу природного у газоподібному стані за кодом 2711 21 00 00 згідно з УКТ ЗЕД);
4. автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів;
5. електрична енергія.

Ставки акцизного податку встановлюються ПКУ (ст.215.3) і є єдиними на всій території України.

Ставки акцизного податку встановлюються відповідно до визначень розділу I ПКУ: адвалорні, специфічні, адвалорні та специфічні одночасно; ставки акцизного податку на бензин моторний за кодами згідно з УКТ ЗЕД 2710 11 51 00, 2710 11 59 00, що містить тетраетилсвінець, збільшуються в 1,5 раза.

4.4. Дата виникнення податкових зобов'язань з акцизного податку

Датою виникнення податкових зобов'язань щодо підакцизних товарів (продукції), вироблених на митній території України, є дата їх реалізації особою, яка їх виробляє, незалежно від цілей і напрямів подальшого використання таких товарів (продукції), крім випадків, зазначених у статтях 225 та 229 ПКУ.

Датою виникнення податкового зобов'язання щодо зіпсованого, знищеного, втраченого підакцизного товару (продукції) є дата складання відповідного акта. Втраченим є товар (продукція), місцезнаходження якого платник податку не може встановити.

Податкове зобов'язання щодо втраченого підакцизного товару (продукції) не виникає, якщо:

а) платник податку документально зафіксував ці втрати та надав контролюючим органам необхідні докази того, що відповідний підакцизний товар (продукцію) утрачено внаслідок аварії, пожежі, повені чи інших форс-мажорних обставин і його використання на митній території України є неможливим;

б) підакцизний товар (продукцію) утрачено внаслідок випаровування в процесі виробництва, обробки, переробки, зберігання чи транспортування такого товару (продукції) чи з іншої причини, пов'язаної з природним результатом. Ця вимога застосовується у разі втрати підакцизних товарів (продукції) у межах нормативів втрат, які затверджуються в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Датою виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України є дата подання контролюючому органу митної декларації для митного оформлення або дата нарахування такого податкового зобов'язання контролюючим органом у визначених законодавством випадках.

При передачі підакцизних товарів (продукції), вироблених з давальницької сировини, датою виникнення податкових зобов'язань є дата їх відвантаження виробником замовнику або за його дорученням іншій особі.

При використанні підакцизних товарів (продукції) для власних виробничих потреб датою виникнення податкових зобов'язань є дата їх передачі для такого використання, крім використання для виробництва підакцизних товарів (продукції).

4.5. Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України

Суми податку, що підлягають сплаті, з підакцизних товарів, вироблених на митній території України, з підакцизних товарів, реалізованих суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі, та товарів, коди яких згідно з УКТ ЗЕД не зазначені у підпункті 215.3.4 ПКУ (крім газу природного у газоподібному стані за кодом 2711 21 00 00 згідно з УКТ ЗЕД), які використані як паливо для заправлення транспортних засобів, обладнання або пристроїв з двигунами внутрішнього згоряння із запалюванням від стиснення, з двигунами внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням, з двигунами внутрішнього згоряння з кривошипно-шатунним механізмом, визначаються платником податку самостійно

виходячи з об'єктів оподаткування, бази оподаткування та ставок цього податку, що діють на дату виникнення податкових зобов'язань.

Суми податку з підакцизних товарів, вироблених з давальницької сировини, визначаються виробником, виходячи з об'єктів оподаткування, бази оподаткування та ставок цього податку, що діють на дату відвантаження готової продукції її замовнику або за його дорученням іншій особі.

Забороняється сплата сум податку шляхом взаємних заліків, зустрічних зобов'язань, векселями та в інших формах, що не передбачають сплати сум такого податку коштами.

У разі повного або часткового повернення покупцем підакцизних товарів, вироблених на митній території України, продавцю для усунення недоліків товару або його знищення у зв'язку з неможливістю усунення таких недоліків, платник податку – продавець проводить коригування податкових зобов'язань зі сплати акцизного податку у звітному періоді, у якому відбулося таке повернення.

Сума коригування обчислюється платником податку із застосуванням максимальних роздрібних цін, ставок акцизного податку з урахуванням мінімального податкового зобов'язання зі сплати акцизного податку, які діяли на дату виникнення податкового зобов'язання щодо таких товарів.

Сума коригування зазначається в декларації з акцизного податку за звітний період, у якому відбулось таке повернення.

У разі подальшої реалізації цих товарів зобов'язання з акцизного податку обчислюються у загальному порядку.

4.6. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозяться на митну територію України

Суми податку з товарів (продукції), які ввозяться на митну територію України, що підлягають сплаті, визначаються платниками податку самостійно, виходячи з об'єктів оподаткування, бази оподаткування та ставок цього податку.

У разі втрати товарів, що перебувають під митним контролем у митних режимах, в яких надано звільнення або умовне звільнення від оподаткування, нецільового використання цих товарів або в разі невиконання у строки, встановлені Митним кодексом України, заходів щодо завершення таких митних режимів суми податку, що підлягають сплаті, визначаються виходячи з об'єктів оподаткування, бази оподаткування та ставок цього податку, що діяли на день подання митної декларації при розміщенні у відповідний митний режим. При цьому особа, відповідальна за дотримання митного режиму, зобов'язана сплатити таку суму та пеню, нараховану відповідно до статті 129 ПКУ, розраховану з дня надання звільнення або умовного звільнення від оподаткування.

У разі повного або часткового повернення імпортером підакцизних товарів (продукції), ввезених на митну територію України, продавцю у зв'язку з непридатністю їх для реалізації на митній території України, платник податків - імпортер проводить коригування податкових зобов'язань зі сплати акцизного податку у звітному періоді, у якому відбулось повернення невикористаних та пошкоджених марок, або контролюючому органу, який видав марки, надані відповідні документи, що підтверджують втрату марок.

Сума коригування обчислюється платником податку із застосуванням максимальних роздрібних цін, ставок акцизного податку з урахуванням мінімального податкового зобов'язання зі сплати акцизного податку, які діяли на дату виникнення податкового зобов'язання щодо таких товарів (продукції).

Сума коригування зазначається в декларації з акцизного податку за відповідний звітний період. При цьому сума акцизного податку за бажанням імпортера повертається йому на поточний рахунок у банку або зараховується при придбанні наступних партій марок акцизного податку.

4.7. Складення та подання декларації з акцизного податку.

Базовий податковий період для сплати податку відповідає календарному місяцю.

Платники податку подають щомісяця не пізніше 20 числа наступного звітного (податкового) періоду контролюючому органу за місцем реєстрації декларацію з акцизного податку за встановленою формою.

Контроль за правильністю обчислення і своєчасністю сплати до бюджету податку з підакцизних товарів (продукції), що виробляються на території України, здійснюється контролюючими органами.

Контроль за правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю сплати до бюджету податку з підакцизних товарів (продукції), що ввозяться на митну територію України, під час митного оформлення здійснюється контролюючими органами.

Рекомендована література

1. Законодавство-2019: дайджест новинок // Все про бухгалтерський облік. 2019. № 1. С. 5-6.
2. Лисиця Т. Чи нараховувати пдв та акциз під час рекламної роздачі підакцизних товарів (Коментар до листа ДФСУ від 03.11.15 р. № 23422/6/99-99-19-03-03-18) // Все про бухгалтерський облік. 2016. № 1. С. 21.
3. Петрига Д. База оподаткування тютюну акцизом // Все про бухгалтерський облік. 2016. № 3. С. 5-7.
4. Петрига Д. Ставки акцизу та нове підакцизне пальне // Все про бухгалтерський облік. 2016. № 3. С. 6-9.
5. Петрига Д. Чи має виробник алкоголю сплачувати одразу два акцизи // Все про бухгалтерський облік. 2018. № 7. С. 22-24.
6. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
7. Про затвердження форми декларації акцизного податку, Порядку заповнення та подання декларації акцизного податку : Наказ Міністерства фінансів України № 14 від 23.01.2015 р. (Редакція станом на 16.02.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0105-15>.

Тема 5. Податковий облік податку на прибуток підприємств

5.1. Платники податку на прибуток підприємств

5.2. Об'єкт оподаткування, база оподаткування та ставки податку на прибуток підприємств

5.3. Порядок обчислення та сплати податку на прибуток підприємств

5.4. Різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів

5.5. Різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень)

5.6. Різниці, які виникають при здійсненні фінансових операцій

5.7. Звітність з податку на прибуток підприємств

5.1. Платники податку на прибуток підприємств

Платниками податку – резидентами є:

1) суб'єкти господарювання – юридичні особи, які провадять господарську діяльність як на території України, так і за її межами;

2) управитель фонду операцій з нерухомістю, який здійснює діяльність відповідно до Закону України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» щодо операцій і результатів діяльності із довірчого управління, що здійснюється таким управителем через фонд.

Платниками податку – нерезидентами є:

1) юридичні особи, які утворені в будь-якій організаційно-правовій формі та отримують доходи з джерелом походження з України, за винятком установ та організацій, що мають дипломатичні привілеї або імунітет згідно з міжнародними договорами України;

2) постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи із джерелом походження з України або виконують агентські (представницькі) та інші функції стосовно таких нерезидентів чи їх засновників.

Постійне представництво до початку своєї господарської діяльності стає на облік в контролюючому органі за своїм місцезнаходженням у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику. Постійне представництво, яке розпочало свою господарську діяльність до реєстрації в контролюючому органі, вважається таким, що ухиляється від оподаткування, а одержані ним прибутки вважаються прихованими від оподаткування.

5.2. Об'єкт оподаткування, база оподаткування та ставки податку на прибуток підприємств

Об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень ПКУ.

Якщо відповідно до ПКУ передбачено здійснення коригування шляхом збільшення фінансового результату до оподаткування, то в цьому разі відбувається:

- зменшення від’ємного значення фінансового результату до оподаткування (збитку);
- збільшення позитивного значення фінансового результату до оподаткування (прибутку).

Якщо відповідно до цього розділу передбачено здійснення коригування шляхом зменшення фінансового результату до оподаткування, то в цьому разі відбувається:

- збільшення від’ємного значення фінансового результату до оподаткування (збитку);
- зменшення позитивного значення фінансового результату до оподаткування (прибутку).

Базою оподаткування є грошове вираження об’єкту оподаткування.

Базова (основна) ставка податку становить 18 відсотків.

5.3. Порядок обчислення та сплати податку на прибуток підприємств

Податок нараховується платником самостійно за базовою ставкою (18 %) від бази оподаткування.

Податковими (звітними) періодами для податку на прибуток підприємств є календарні: квартал, півріччя, три квартали, рік. При цьому податкова декларація розраховується наростаючим підсумком. Податковий (звітний) період починається з першого календарного дня податкового (звітного) періоду і закінчується останнім календарним днем податкового (звітного) періоду, крім:

виробників сільськогосподарської продукції, визначеної статтею 209 ПКУ, які можуть обрати річний податковий (звітний) період, який починається з 1 липня минулого звітного року і закінчується 30 червня поточного звітного року.

Для цілей оподаткування податком на прибуток до підприємств, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, належать підприємства, дохід яких від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва за попередній податковий (звітний) рік перевищує 50 відсотків загальної суми доходу.

Річний податковий (звітний) період встановлюється для таких платників податку:

а) платників податку, які зареєстровані протягом звітного (податкового) року (новостворені), що сплачують податок на прибуток на підставі річної податкової декларації за період діяльності у звітному (податковому) році;

б) виробників сільськогосподарської продукції;

в) платників податку, у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), за попередній річний звітний (податковий) період, не перевищує 20 мільйонів гривень. При цьому до річного доходу від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначеного за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний

дохід), включається дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), інші операційні доходи, фінансові доходи та інші доходи.

5.4. Різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів

Фінансовий результат до оподаткування збільшується:

- на суму нарахованої амортизації основних засобів або нематеріальних активів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

- на суму уцінки та втрат від зменшення корисності основних засобів або нематеріальних активів, включених до витрат звітного періоду відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

- на суму залишкової вартості окремого об'єкта основних засобів або нематеріальних активів, визначеної відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, у разі ліквідації або продажу такого об'єкта.

- на суму залишкової вартості окремого об'єкта невиробничих основних засобів або невиробничих нематеріальних активів, визначеної відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, у разі ліквідації або продажу такого об'єкта;

- на суму витрат на ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення невиробничих основних засобів чи невиробничих нематеріальних активів, віднесених до витрат відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

Фінансовий результат до оподаткування зменшується:

- на суму розрахованої амортизації основних засобів або нематеріальних активів відповідно до пункту 138.3 ПКУ;

- на суму залишкової вартості окремого об'єкта основних засобів або нематеріальних активів, визначеної з урахуванням положень цієї статті Кодексу, у разі ліквідації або продажу такого об'єкта;

- на суму дооцінки основних засобів або нематеріальних активів у межах попередньо віднесених до витрат уцінки відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

- на суму вигід від відновлення корисності основних засобів або нематеріальних активів у межах попередньо віднесених до витрат втрат від зменшення корисності основних засобів або нематеріальних активів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

- на суму первісної вартості придбання або виготовлення окремого об'єкта невиробничих основних засобів або невиробничих нематеріальних активів та витрат на їх ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення, у тому числі віднесених до витрат відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, у разі

продажу такого об'єкта не виробничих основних засобів або нематеріальних активів, але не більше суми доходу (виручки), отриманої від такого продажу.

5.5. Різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень)

Забезпечення для відшкодування наступних (майбутніх) витрат

Фінансовий результат до оподаткування збільшується:

– на суму витрат на створення забезпечень (резервів) для відшкодування наступних (майбутніх) витрат (крім забезпечення (резерву) витрат на оплату відпусток працівникам, інших виплат, пов'язаних з оплатою праці, та витрат на сплату єдиного соціального внеску, що нараховується на такі виплати) відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Фінансовий результат до оподаткування зменшується:

– на суму використання створених забезпечень (резервів) витрат (крім забезпечення (резерву) витрат на оплату відпусток працівникам, інших виплат, пов'язаних з оплатою праці, та витрат на сплату єдиного соціального внеску, що нараховується на такі виплати), сформованого відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

– на суму коригування (зменшення) забезпечень (резервів) для відшкодування наступних (майбутніх) витрат (крім забезпечення (резерву) на відпустки працівникам, інших виплат, пов'язаних з оплатою праці, та витрат на сплату єдиного соціального внеску, що нараховується на такі виплати), на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Резерв сумнівних боргів

Фінансовий результат до оподаткування збільшується:

– на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

– на суму витрат від списання дебіторської заборгованості понад суму резерву сумнівних боргів.

Фінансовий результат до оподаткування зменшується:

– на суму коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів, на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

– на суму списаної дебіторської заборгованості (у тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів), яка відповідає ознакам, визначеним підпунктом 14.1.11 ПКУ.

5.6. Різниці, які виникають при здійсненні фінансових операцій

Оподаткування процентів за борговими зобов'язаннями

Під борговими зобов'язаннями для цілей даного пункту слід розуміти зобов'язання за будь-якими кредитами, позиками, депозитами, операціями РЕПО, зобов'язання за договорами фінансового лізингу та іншими запозиченнями незалежно від їх юридичного оформлення.

Для платника податку, у якого сума боргових зобов'язань, визначених в пункті 140.1 ПКУ, що виникли за операціями з пов'язаними особами-нерезидентами, перевищує суму власного капіталу більш ніж в 3, 5 рази (для фінансових установ та компаній, що займаються виключно лізинговою діяльністю, – більш ніж в 10 разів), фінансовий результат до оподаткування збільшується на суму перевищення нарахованих у бухгалтерському обліку процентів за кредитами, позиками та іншими борговими зобов'язаннями, що виникли за операціями з пов'язаними особами - нерезидентами, над 50 відсотками суми фінансового результату до оподаткування, фінансових витрат та суми амортизаційних відрахувань за даними фінансової звітності звітного податкового періоду, в якому здійснюється нарахування таких процентів.

Сума боргових зобов'язань, що виникли за операціями з пов'язаними особами – нерезидентами, та власного капіталу для цілей цього пункту визначається як середнє арифметичне значень боргових зобов'язань та власного капіталу на початок та кінець звітного податкового періоду з урахуванням процентів, зазначених у пункті 140.3 ПКУ.

Проценти, які перевищують суму обмеження, визначеного пунктом 140.2 ПКУ, які збільшили фінансовий результат до оподаткування, зменшують фінансовий результат до оподаткування майбутніх звітних податкових періодів у сумі, зменшеній щорічно на 5 відсотків від суми процентів, що залишилися не врахованими у зменшенні фінансового результату до оподаткування, з урахуванням обмежень, встановлених пунктом 140.2 ПКУ.

5.7. Звітність з податку на прибуток підприємств

Декларація з податку на прибуток підприємства затверджена Наказом Міністерства фінансів України №897 від 20.10.2015 р. (Редакція станом на 04.06.2021). Під час подання Декларації з податку на прибуток підприємства за 2020 рік усі платники податку на прибуток разом із нею подають фінансову звітність (п. 46.2 ПКУ). Остання є додатком до Податкової декларації з податку на прибуток та її невід'ємною частиною.

У таблиці під основною частиною декларації нині діючої форми треба ставити відмітку «+» про подання відповідної форми (форм) фінзвітності. Затверджених правил заповнення декларації немає. Деякі підказки наведено у виносках самої декларації.

За роз'ясненням ДПС платникам податку на прибуток необхідно подавати декларацію за цією оновленою формою, починаючи з 01 січня 2022 року за звітний (податковий) період 2021 року. Зміни незначні й стосуються відображення інформації щодо діяльності нерезидента на території України через постійне представництво (поле 7.1 основної частини декларації). Також оновили

додатки до декларації: Додаток ПН. Додали відображення інформації про нерезидента, що є бенефіціарним отримувачем доходу з України у разі застосування положень міжнародного договору України з країною резиденства такого бенефіціара; Додаток АМ. У ньому передбачили відображення інформації про капіталізовані проценти, включені до собівартості необоротних активів (пп. 138.3.2) (рядок КП). Така можливість з'явилася ще у травні 2020 року; Додаток РІ. Зокрема перебрали відображення податкових різниць по бюджетним грантам та іншим, які з'явилися у 2021 році.

Декларацію заповнюють у гривнях.

У розрахунку 20-мільйонного ліміту беруть участь (абз. 10 пп. 134.1.1 ПКУ):

- дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (рядка 2000 форми № 2) (лист ДФС у м. Києві від 16.03.2016 р. № 6300/10/26-15-12-05-11);
- інші операційні доходи (рядок 2120 форми № 2) – обороти за Дт 71 із Кт 791;
- фінансові доходи (рядок 2220 форми № 2) – обороти за Дт 73 із Кт 792. До фінансових доходів входять дивіденди, відсотки й інші доходи, отримані від фінансових інвестицій (окрім доходів, які обліковують за методом участі в капіталі) (п. 7 П(С)БО 15);
- інші доходи (рядок 2240 форми № 2) – обороти за Дт 74 Кт 793.

Рекомендована література

1. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
2. Про затвердження податкової декларації з податку на прибуток підприємства : Наказ Міністерства фінансів України №897 від 20.10.2015 р. (Редакція станом на 04.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15>
3. Фінансові різниці: варіанти коригування змінено та доповнено // Все про бухгалтерський облік. 2020. № 53-54. С.5-6.
4. 20000 грн замість 6000 грн: збільшено вартісний критерій визнання податкових ОЗ // Все про бухгалтерський облік. 2021. № 52. С. 4-6.
5. 40 млн грн замість 20 млн грн: збільшено критерій «бухдохідного» порога // Все про бухгалтерський облік. 2021. № 52. С. 8-9.
6. Мірохіна О. Документальна перевірка з податку на прибуток: чи бути її результатам у Декларації // Все про бухгалтерський облік. 2021. № 50. С. 30.
7. Романюк С. Декларація з прибутку за I квартал: ключові аспекти подання // Все про бухгалтерський облік. 2021. № 39. С. 7-12.

Тема 6. Облік податку з доходів фізичних осіб і відрахувань на соціальні заходи

6.1. Платники податку на доходи фізичних осіб

6.2. Об'єкт і база оподаткування ПДФО

6.3. Ставки податку на доходи фізичних осіб

6.4. Порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету

6.5. Перерахунок податку та податкові соціальні пільги

6.6. Порядок оподаткування операцій з продажу об'єктів нерухомого майна

6.7. Порядок оподаткування операцій з продажу об'єктів рухомого майна

6.8. Оподаткування подарунків та спадщини

6.9. Податкові агенти і звітність

6.1. Платники податку на доходи фізичних осіб

Платниками податку є:

- фізична особа резидент, який отримує доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи;
- фізична особа нерезидент, який отримує доходи з джерела їх походження в Україні;
- податковий агент.

Не є платником податку нерезидент, який отримує доходи з джерела їх походження в Україні і має дипломатичні привілеї та імунітет, встановлені чинним міжнародним договором України, щодо доходів, які він отримує безпосередньо від здійснення дипломатичної чи прирівняної до неї таким міжнародним договором діяльності.

У разі смерті платника податку або оголошення його судом померлим чи визнання безвісно відсутнім або втрати ним статусу резидента (за відсутності податкових зобов'язань як нерезидента згідно з Кодексом) податок за останній податковий період справляється з нарахованих на його користь доходів. Згідно з цим останнім податковим періодом вважається період, який закінчується днем, на який відповідно припадає смерть такого платника податку, винесення такого судового рішення чи втрата ним статусу резидента. У разі відсутності нарахованих доходів податок сплаті не підлягає.

Якщо фізична особа платник податку вперше отримує оподатковувані доходи всередині податкового періоду, то перший податковий період розпочинається з дня отримання таких доходів.

6.2. Об'єкт і база оподаткування ПДФО

Об'єктом оподаткування резидента є:

- загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід;
- доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання);

– іноземні доходи – доходи (прибуток), отримані з джерел за межами України.

Об'єктом оподаткування нерезидента є:

– загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід з джерела його походження в Україні;

– доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання).

Базою оподаткування є загальний оподатковуваний дохід, з урахуванням особливостей, визначених цим розділом.

Загальний оподатковуваний дохід – будь-який дохід, який підлягає оподаткуванню, нарахований (виплачений, наданий) на користь платника податку протягом звітного податкового періоду.

Загальний оподатковуваний дохід складається з доходів, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання), доходів, які оподатковуються у складі загального річного оподаткованого доходу, та доходів, які оподатковуються за іншими правилами, визначеними Податковим кодексом.

Загальний місячний оподатковуваний дохід складається із суми оподатковуваних доходів, нарахованих (виплачених, наданих) протягом такого звітного податкового місяця.

6.3. Ставки податку на доходи фізичних осіб

Основні ставки податку наведено в таблиці 6.3.1.

6.4. Порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету

Оподаткування доходів, нарахованих (виплачених, наданих) платнику податку податковим агентом.

Податковий агент, який нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок із суми такого доходу за його рахунок, використовуючи ставку податку 18 %.

Податок сплачується (перераховується) до бюджету під час виплати оподаткованого доходу єдиним платіжним документом. Банки приймають платіжні документи на виплату доходу лише за умови одночасного подання розрахункового документа на перерахування цього податку до бюджету.

Якщо окремі види оподатковуваних доходів (прибутків) не підлягають оподаткуванню під час їх нарахування чи виплати, але не є звільненими від оподаткування, платник податку зобов'язаний самостійно включити суму таких доходів до загального річного оподаткованого доходу податку та подати річну декларацію з цього податку.

Якщо оподатковуваний дохід надається у негрошовій формі чи виплачується готівкою з каси податкового агента, податок сплачується (перераховується) до бюджету протягом трьох банківських днів з дня, що настає за днем такого нарахування (виплати, надання).

Таблиця 6.3.1 – Ставки ПДФО з доходів, отриманих від роботодавця та пасивних доходів

№ п/п	Вид доходу	Ставка податку	Пункт, підпункт ПКУ
Доходи, отримані від роботодавця			
1	Доходи у вигляді заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, що надаються (виплачуються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та цивільно-правовими договорами	18%	П. 167.1, <i>нп.</i> 164.2.1, 164.2.2
2	Дохід, отриманий від працедавця як додаткове благо	18 %	П. 167.1, <i>н.п.</i> 164.2.17
3	Суми надміру отриманих коштів на відрядження або під звіт, не повернуті у встановлені терміни (з урахуванням «натурального коефіцієнта»)	18 %	П.п. 164.2.11, <i>нп.</i> 167.1, 170.9
4	Сума, сплачена за навчання платника податків, якщо умови такої оплати не відповідають вимогам, встановленим п.п. 165.1.21 ПКУ *.	18 %	П. 167.1
5	Кошти або вартість майна (послуг), що надаються як допомога на поховання роботодавцем померлого платника податку за його останнім місцем роботи (у тому числі перед виходом на пенсію), в частині перевищення над подвійним розміром суми, яка дорівнює місячному прожитковому мінімуму для працездатної особи, що діяв на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленому до найближчих 10 грн.	18 %	П. 167.1, <i>н.п.</i> 165.1.22
Пасивні доходи			
Для пасивних доходів, крім зазначених у пп. 167.5.2. і 167.5.4 ПКУ		18 %	<i>н.</i> 167.5
Дивіденди від платника податку на прибуток		5 %	п. 167.5.2.
Дивіденди від неплатника податку на прибуток, нерезидента ІСІ		9 %	п.167.5.4

Якщо оподатковуваний дохід нараховується податковим агентом, але не виплачується (не надається) платнику податку, то податок, який підлягає утриманню з такого нарахованого доходу, підлягає перерахуванню до бюджету податковим агентом у строки, встановлені цим Кодексом для місячного податкового періоду.

Оподаткування доходів, нарахованих (виплачених, наданих) платнику податку особою, яка не є податковим агентом, та іноземних доходів.

Платник податку, що отримує доходи від особи, яка не є податковим агентом, та іноземні доходи, зобов'язаний включити суму таких доходів до загального річного оподатковуваного доходу та подати податкову декларацію за наслідками звітного податкового року, а також сплатити податок з таких доходів.

Особою, яка не є податковим агентом, вважається нерезидент або фізична особа, яка не має статусу суб'єкта підприємницької діяльності або не є особою,

яка перебуває на обліку у контролюючих органах як особа, що провадить незалежну професійну діяльність.

Розрахунок податкових зобов'язань з оподатковуваного доходу платника податку, нарахованого у джерела його виплати, проводиться податковим агентом (у тому числі роботодавцем, органами Пенсійного фонду України).

6.5. Перерахунок податку та податкові соціальні пільги

Платник податку має право на зменшення суми загального місячного оподатковуваного доходу, отримуваного від одного роботодавця у вигляді заробітної плати, на суму податкової соціальної пільги:

у розмірі, що дорівнює 50 відсоткам розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, – для будь-якого платника податку;

у розмірі, що дорівнює 100 відсоткам суми пільги, – для платника податку, який утримує двох чи більше дітей віком до 18 років, – у розрахунку на кожну таку дитину;

у розмірі, що дорівнює 150 відсоткам суми пільги, – для такого платника податку, який:

а) є одинокою матір'ю (батьком), вдовою (вдівцем) або опікуном, піклувальником - у розрахунку на кожну дитину віком до 18 років;

б) утримує дитину з інвалідністю – у розрахунку на кожну таку дитину віком до 18 років;

в) є особою, віднесеною законом до першої або другої категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, включаючи осіб, нагороджених грамотами Президії Верховної Ради УРСР у зв'язку з їх участю в ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи;

г) є учнем, студентом, аспірантом, ординатором, ад'юнктом;

г) є особою з інвалідністю I або II групи, у тому числі з дитинства;

д) є особою, якій присуджено довічну стипендію як громадянину, що зазнав переслідувань за правозахисну діяльність, включаючи журналістів;

е) є учасником бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни, на якого поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту";

у розмірі, що дорівнює 200 відсоткам суми пільги, – для такого платника податку, який є:

а) Героєм України, Героєм Радянського Союзу, Героєм Соціалістичної Праці або повним кавалером ордена Слави чи ордена Трудової Слави, особою, нагородженою чотирма і більше медалями "За відвагу";

б) учасником бойових дій під час Другої світової війни або особою, яка у той час працювала в тилу, та особою з інвалідністю I і II групи, з числа учасників бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту";

в) колишнім в'язнем концтаборів, гетто та інших місць примусового утримання під час Другої світової війни або особою, визнаною репресованою чи реабілітованою;

г) особою, яка була насильно вивезена з території колишнього СРСР під час Другої світової війни на територію держав, що перебували у стані війни з колишнім СРСР або були окуповані фашистською Німеччиною та її союзниками;

г) особою, яка перебувала на блокадній території колишнього Ленінграда (Санкт-Петербург, Російська Федерація) у період з 8 вересня 1941 року по 27 січня 1944 року.

6.6. Порядок оподаткування операцій з продажу об'єктів нерухомого майна

Дохід, отриманий платником податку від продажу (обміну) не частіше одного разу протягом звітного податкового року житлового будинку, квартири або їх частини, кімнати, садового (дачного) будинку (включаючи земельну ділянку, на якій розташовані такі об'єкти, а також господарсько-побутові споруди та будівлі, розташовані на такій земельній ділянці), а також земельної ділянки, що не перевищує норми безоплатної передачі, визначеної статтею 121 Земельного кодексу України залежно від її призначення, та за умови перебування такого майна у власності платника податку понад три роки, не оподатковується.

Умова щодо перебування такого майна у власності платника податку понад три роки не розповсюджується на майно, отримане таким платником у спадщину.

Дохід від продажу об'єкта нерухомості визначається виходячи з ціни, зазначеної в договорі купівлі-продажу, але не нижче оціночної вартості такого об'єкта, розрахованої органом, уповноваженим здійснювати таку оцінку відповідно до закону, та зареєстрованої в єдиній базі даних звітів про оцінку. При обміні об'єкта нерухомості на інший (інші) дохід платника податку у вигляді отриманої ним грошової компенсації від відчуження нерухомого майна оподатковується за ставкою 5 % для резидентів та 18 % для нерезидентів.

6.7. Порядок оподаткування операцій з продажу об'єктів рухомого майна

Дохід платника податку від продажу (обміну) об'єкта рухомого майна протягом звітного податкового року оподатковується за ставкою 5 %.

Дохід від продажу (обміну) об'єкта рухомого майна (крім легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів) визначається виходячи з ціни, зазначеної у договорі купівлі-продажу (міни), але не нижче оціночної вартості цього об'єкта, визначеної згідно із законом.

Дохід від продажу (обміну) легкового автомобіля, мотоцикла, мопеда визначається виходячи з ціни, зазначеної у договорі купівлі-продажу (міни), але не нижче середньоринкової вартості відповідного транспортного засобу або не нижче його оціночної вартості, визначеної згідно із законом (за вибором платника податку).

Дохід, отриманий платником податку від продажу (обміну) протягом звітного (податкового) року одного з об'єктів рухомого майна у вигляді легкового автомобіля та/або мотоцикла, та/або мопеда, не підлягає оподаткуванню.

Дохід, отриманий платником податку від продажу (обміну) протягом звітного (податкового) року двох та більше об'єктів рухомого майна у вигляді легкового автомобіля та/або мотоцикла, та/або мопеда, підлягає оподаткуванню за ставкою 5 %.

6.8. Оподаткування подарунків та спадщини

Згідно з п.п. 165.1.39 ПКУ не включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку вартість негрошових подарунків (а також призів переможцям та призерам спортивних змагань), якщо їх вартість не перевищує 25% однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня звітного податкового року (у 2021 року – 6000 грн).

Що стосується подарунків у вигляді грошових виплат, то вони підлягають включенню до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку незалежно від суми виплат (п.п. 165.1.39 ПКУ).

Що стосується подарунків, отриманих платниками податку - фізичними особами у вигляді коштів, майна, майнових чи немайнових прав, вартості робіт, послуг від фізичних осіб, то вони обкладаються ПДФО в тому ж порядку, що і доходи у вигляді спадщини (п. 174.6 ПКУ). Ставки ПДФО, що застосовуються до оподатковуваних доходів, у вигляді вартості подарунків, отриманих від фізичних осіб, наведено в таблиці 6.8.1.

Таблиця 6.8.1 – Ставки ПДФО з доходів, у вигляді вартості подарунків, отриманих від фізичних осіб

№ п/п	Вид доходу	Ставка податку	Підстава
1	Вартість подарунків, отриманих членами сім'ї дарувальника першого ступеня споріднення (батьками, дружиною або чоловіком, дітьми, в тому числі усиновленими) і другого ступеня споріднення (рідні брати та сестри, баба та дід з боку матері і з боку батька, онуки.) Членами сім'ї фізичної особи першого ступеня споріднення вважаються її батьки, чоловік або дружина, діти, в тому числі усиновлені (п.п. 14.1.263 НКУ).	0 %	П. 174.6, п.п. «а» п.п. 174.2.1 ПКУ
2	Вартість об'єкта нерухомого та рухомого майна, готівка або кошти, що зберігаються на рахунках дарувальника, відкритих в банківських і небанківських фінансових установах, у тому числі депозитні (ощадні) іпотечні сертифікати, сертифікати фонду операцій з нерухомістю, які отримані від фізичної особи в дар особою, яка є інвалідом I групи або має статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування	0 %	П.п. «б» п.п. 174.2.1, п. 174.6 ПКУ
3	Вартість об'єкта нерухомого та рухомого майна, який отримано в дар від фізичної особи дитиною-інвалідом	0 %	П.п. «б» п.п. 174.2.1, п. 174.6 ПКУ
4	Вартість подарунка, отриманого особами, які не є членами сім'ї	5 % + ВЗ	Пп. 167.2, 174.6,

	дарувальника першого та другого ступеня споріднення		174.2.2 ПКУ
5	Вартість подарунка, отриманого від дарувальника-нерезидента	18 % + ВЗ	Пп. 167.1, 174.6, 174.2.3 ПКУ

6.9. Податкові агенти і звітність

Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (форма № 1ДФ) та Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку затверджені наказом Мінфіну від 13.01.2015 р. № 4

Її здають всі роботодавці, а також всі суб'єкти господарювання, які у звітному періоді виплачували будь-який дохід на користь звичайних фізичних осіб.

Звітним періодом є календарний квартал. Особи, які мають статус податкових агентів, зобов'язані подати форму № 1ДФ протягом 40 к.дн., що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу. Звіт подається до контролюючого органу за місцем свого розташування.

Форма № 1ДФ складається у паперовій або електронній формі. Якщо кількість рядків у формі № 1ДФ не перевищує 10, дозволено подавати форму № 1ДФ лише у паперовому вигляді. Якщо перевищує, – звіт подається:

– засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо використання електронного цифрового підпису відповідальної особи податкового агента;

– на паперовому носії разом з електронною формою на електронному носії інформації.

Рекомендована література

1. Брусницина О. Дивіденди фізособам: оподатковуємо дохід // Все про бухгалтерський облік. 2018. № 38. С.14-18.
2. Законодавство-2019: дайджест новинок // Все про бухгалтерський облік. 2019. № 1. С. 5-6.
3. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/para%28n8575%29#n8575i>
4. Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску і Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску : Наказ Міністерства фінансів України №4 від 13.01.2015 (Редакція станом на 19.05.2021 року) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15>.

Тема 7. Облік місцевих податків

7.1. Податок на майно

7.1.1. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

7.1.2. Транспортний податок

7.1.3. Плата за землю

7.2. Єдиний податок

7.1. Податок на майно

Податок на майно складається з:

- податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;
- транспортного податку;
- плати за землю.

7.1.1. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

Платниками податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості.

Об'єктом оподаткування є об'єкт житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його частка.

Базою оподаткування є загальна площа об'єкта житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його часток.

База оподаткування об'єкта/об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток, що перебувають у власності фізичної особи – платника податку, зменшується:

- а) для квартири/квартир незалежно від їх кількості – на 60 кв. метрів;
- б) для житлового будинку/будинків незалежно від їх кількості – на 120 кв. метрів;
- в) для різних типів об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток (у разі одночасного перебування у власності платника податку квартири/квартир та житлового будинку/будинків, у тому числі їх часток), – на 180 кв. метрів.

Таке зменшення надається один раз за кожний базовий податковий (звітний) період (рік).

Ставки податку для об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, що перебувають у власності фізичних та юридичних осіб, встановлюються за рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, залежно від місця розташування (зональності) та типів таких об'єктів нерухомості у розмірі, що не перевищує 1,5 відсотка розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 квадратний метр бази оподаткування.

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року.

Податкове зобов'язання за звітний рік з податку сплачується:

- а) фізичними особами – протягом 60 днів з дня вручення податкового повідомлення-рішення;

б) юридичними особами – авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом, які відображаються в річній податковій декларації.

7.1.2. Транспортний податок

Платниками транспортного податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні згідно з чинним законодавством власні легкові автомобілі, що є об'єктами оподаткування.

Об'єктом оподаткування є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року.

Базою оподаткування є легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування.

Ставка податку встановлюється з розрахунку на календарний рік у розмірі 25 000 гривень за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування. Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року.

7.1.3. Плата за землю

Платниками податку є власники земельних ділянок, земельних часток (паїв); землекористувачі.

Об'єктами оподаткування є земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні; земельні частки (паї), які перебувають у власності.

Базою оподаткування є:

- нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного відповідно до порядку, встановленого цим розділом;
- площа земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено.

Ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлюється у розмірі не більше 3 відсотків від їх нормативної грошової оцінки, для земель загального користування – не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, а для сільськогосподарських угідь – не менше 0,3 відсотка та не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, а для лісових земель – не більше 0,1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки.

Ставка податку встановлюється у розмірі не більше 12 відсотків від їх нормативної грошової оцінки за земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання (крім державної та комунальної форми власності).

Базовим податковим (звітним) періодом для плати за землю є календарний рік. Базовий податковий (звітний) рік починається 1 січня і закінчується 31 грудня того ж року (для новостворених підприємств та організацій, а також у зв'язку із набуттям права власності та/або користування на нові земельні ділянки може бути меншим 12 місяців).

7.2. Єдиний податок

Юридична особа чи фізична особа – підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим цією главою, та реєструється платником єдиного податку.

Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на такі групи платників єдиного податку:

1) перша група – фізичні особи - підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 300000 гривень;

2) друга група – фізичні особи – підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв:

не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб;

обсяг доходу не перевищує 1500000 гривень;

3) третя група – фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена та юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 5000000 гривень;

4) четверта група - сільськогосподарські товаровиробники.

Ставки єдиного податку для платників першої групи встановлюються у відсотках (фіксовані ставки) до розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня податкового (звітного) року, другої групи – у відсотках (фіксовані ставки) до розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, третьої групи – у відсотках до доходу (відсоткові ставки).

Рекомендована література

1. Коваленко О. Писані та неписані правила заповнення річної декларації з плати за землю // Все про бухгалтерський облік. 2018. № 11. С.6-7.
2. Король А. Податок на нерухомість: скільки та як сплатять фізособи за 2018 рік // Все про бухгалтерський облік. 2019. № 3. С. 10-13.
3. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>

Тема 8. Облік місцевих зборів

8.1. Збір за місця для паркування транспортних засобів

8.2. Туристичний збір

8.1. Збір за місця для паркування транспортних засобів

Платниками збору є юридичні особи, їх філії (відділення, представництва), фізичні особи - підприємці, які згідно з рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, організовують та провадять діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках.

Об'єктом оподаткування є земельна ділянка, яка згідно з рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, спеціально відведена для забезпечення паркування транспортних засобів на автомобільних дорогах загального користування, тротуарах або інших місцях, а також комунальні гаражі, стоянки, паркінги (будівлі, споруди, їх частини), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету.

Базою оподаткування є площа земельної ділянки, відведена для паркування, а також площа комунальних гаражів, стоянок, паркінгів (будівель, споруд, їх частин), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету.

Ставки збору встановлюються за кожний день провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 кв. метр площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі до 0,075 відсотка мінімальної заробітної плати, установлені законом на 1 січня податкового (звітного) року.

Сума збору за місця для паркування транспортних засобів, обчислена відповідно до податкової декларації за звітний (податковий) квартал, сплачується щоквартально, у визначений для квартального звітного (податкового) періоду строк, за місцезнаходженням об'єкта оподаткування.

8.2. Туристичний збір

Платниками збору є громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які прибувають на територію адміністративно-територіальної одиниці, на якій діє рішення сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаної територіальної громади, що створена згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, про встановлення туристичного збору, та тимчасово розміщуються у місцях проживання (ночівлі)

Ставка збору встановлюється за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаної територіальної громади, що створена згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, за кожну добу тимчасового розміщення особи у місцях проживання (ночівлі) у розмірі до 0,5 відсотка – для внутрішнього туризму та до 5 відсотків – для в'їзного туризму від розміру мінімальної заробітної плати, установлені законом на 1 січня звітного (податкового) року, для однієї особи за одну добу тимчасового розміщення.

Базою справляння збору є загальна кількість діб тимчасового розміщення у місцях проживання (ночівлі).

Платники збору сплачують суму збору авансовим внеском перед тимчасовим розміщенням у місцях проживання (ночівлі) податковим агентам, які справляють збір за ставками, у місцях справляння збору та з дотриманням інших вимог, визначених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаної територіальної громади, що створена згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

За один і той самий період перебування платника збору на території однієї адміністративно-територіальної одиниці, на якій встановлено туристичний збір, повторне справляння збору, вже сплаченого таким платником збору, не допускається.

Податкові агенти сплачують збір за своїм місцезнаходженням щоквартально, у визначений для квартального звітного (податкового) періоду строк та відповідно до податкової декларації за звітний (податковий) квартал, або авансовими внесками до 30 числа (включно) кожного місяця (у лютому - до 28 (29) включно) на підставі рішення відповідної сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаної територіальної громади, що створена згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

Рекомендована література

1. Законодавство-2019: дайджест новинок // Все про бухгалтерський облік.2019. № 1. С. 5-6.
2. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>

**3. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ
(СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ,
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
(у т.ч. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ)**

Практичне заняття 1. Теоретичні основи оподаткування

Перелік основних завдань:

1. Сутність і функції податків.
2. Види обліку в умовах ринку та їх порівняльна характеристика.

Питання для дискусії:

1. Сфери дії Податкового кодексу України.
2. Роль податків у житті суспільства.
3. Порівняння прямих та непрямих податків.

Завдання для самостійного виконання:

Теоретичні основи оподаткування: розглянути відмінності податку та збору, описати переваги та недоліки податкової системи України.

Література:

1. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/para8575#n8575i>
2. Оподаткування юридичних осіб та аудит у сфері оподаткування: навчальний посібник / І. К. Дрозд, В.М. Іваанков, О.А. Магонєць, Г.Б. Назарова, В.В. Шалімов, Н.С. Шалімова ; за ред. Н.С. Шалімової. К.: ТОВ «Видавництво «СОВА», 2017. 524 с.

Практичне заняття 2. Адміністрування податків і зборів (обов'язкових платежів)

Перелік основних завдань:

1. Особливості подання декларації у електронній формі.
2. Оскарження рішень контролюючих органів..

Питання для дискусії:

1. Сутність та необхідність податкового адміністрування.
2. Імплементация BEPS у податкове законодавство України.

Завдання для самостійного виконання:

Розглянути порядок взяття на облік платників податків – юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів.

Література:

1. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/para8575#n8575i>
2. Свіржський Б. Адміністрування податків // Все про бухгалтерський облік. 2017. № 2. С. 6.

Практичне заняття 3. Податковий облік податку на додану вартість

Перелік основних завдань:

1. Розглянути правила заповнення та реєстрації податкової накладної у ЄРПН (виписану платник та неплательник ПДВ).
2. Заповнити декларацію з ПДВ.

Питання для дискусії:

1. Штрафи за nereєстрацію ПН на неплательника ПДВ.
2. Затримка реєстрації ПН не з вини платника.
3. Реєстрація РК до ПН колишнім спецрежимником.

Завдання для самостійного виконання:

Переваги та недоліки ПДВ.

Література:

1. Алпато́ва Н. ПДВ-нюанси операцій із неприбутківцями // Все про бухгалтерський облік. 2018. № 40. С.11-15.
2. Петрига Д. База обкладення ПДВ: і знову звичайні ціни // Все про бухгалтерський облік. 2016. № 2. С. 8-10.
3. Петрига Д. Повернення переплати: тільки на електронний ПДВ-рахунок // Все про бухгалтерський облік. 2016. № 2. С. 13-14.
4. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
5. Про затвердження Порядку ведення Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість: Постанова Кабінету міністрів України від 25.02.2017 № 26 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/26-2017-п>
6. Про затвердження Порядку ведення Реєстру податкових накладних: постанова Кабінету міністрів України від 29.12.2010 року № 1246 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/1246-2010-п>
7. Про затвердження Регламенту опрацювання податкових декларацій з податку на додану вартість, за якими задекларовано від'ємне значення та/або бюджетне відшкодування податку на додану вартість: наказ Державної податкової служби України від 19.06.2012 № 522 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0522837-12>
8. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: наказ Державної фіскальної служби України від 07.11.2015 № 21 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16/paran21>

9. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної: Наказ Міністерства фінансів України від №1307 31.12.2015 р. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16>.

Практичне заняття 4. Облік акцизного податку

Перелік основних завдань:

1. Заповнення акцизної накладної.
2. Заповнення декларації з акцизного податку.

Питання для дискусії:

1. Пошкоджені марки акцизного податку (наслідки для платника).
2. Особливості оподаткування операцій з реалізація алкоголю при наданні кейтерингових послуг.

Завдання для самостійного виконання:

Втрата підакцизних товарів (як уникнути сплати акцизу).

Література:

1. Законодавство-2019: дайджест новинок // Все про бухгалтерський облік. 2019. № 1. С. 5-6.
2. Лисиця Т. Чи нараховувати пдв та акциз під час рекламної роздачі підакцизних товарів (Коментар до листа ДФСУ від 03.11.15 р. № 23422/6/99- 99-19-03-03-18) // Все про бухгалтерський облік. 2016. № 1. С. 21.
3. Петрига Д. База оподаткування тютюну акцизом // Все про бухгалтерський облік. 2016. № 3. С. 5-7.
4. Петрига Д. Ставки акцизу та нове підакцизне пальне // Все про бухгалтерський облік. 2016. № 3. С. 6-9.
5. Петрига Д. Чи має виробник алкоголю сплачувати одразу два акцизи // Все про бухгалтерський облік. 2018. № 7. С.22-24.
6. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
7. Про затвердження форми декларації акцизного податку, Порядку заповнення та подання декларації акцизного податку : Наказ Міністерства фінансів України № 14 від 23.01.2015 р. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0105-15>.

Практичне заняття 5. Податковий облік податку на прибуток підприємств

Перелік основних завдань:

1. Розрахунок та особливості податкової амортизації основних засобів.
2. Заповнення декларації з податку на прибуток підприємств та виправлення помилок минулих періодів.

Питання для дискусії:

1. Трансфертне ціноутворення.
2. Контрольовані операції для цілей ТЦУ.

Завдання для самостійного виконання:

Податкові різниці для «мало» та «високо» дохідників.
Податок на виведений капітал замість податку на прибуток 2019.

Література:

1. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
2. Про затвердження податкової декларації з податку на прибуток підприємства : Наказ Міністерства фінансів України №897 від 20.10.2015 р. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15>.
3. Юлін А. Першоквартальна декларація з прибутку : кому подавати, а кому спочивати // Все про бухгалтерський облік. 2018. № 36. С.5-9.
4. Законодавство-2019: дайджест новинок // Все про бухгалтерський облік. 2019. № 1. С. 5-6.
5. Прокопенко В. Дооцінка ОЗ, яких раніше не уцінювали, не формує податкових різниць (Коментар до листа ДФС України від 04.12.15 р. № 26508/10/28-10-06-11) // Все про бухгалтерський облік. 2016. № 1. С. 28.
6. Новий звітний період для податку на прибуток // Все про бухгалтерський облік. 2016. № 2. С. 17-18.

Практичне заняття 6. Облік податку з доходів фізичних осіб і відрахувань на соціальні заходи

Перелік основних завдань:

1. Розрахунок податкової соціальної пільги.
2. Заповнення форми 1ДФ.

Питання для дискусії:

1. Оподаткування додаткового блага.

2. Оподаткування дивідендів.

Завдання для самостійного виконання:

Знайти інформацію щодо податкових знижок з ПДФО.

Література:

1. Брусницина О. Дивіденди фізособам: оподатковуємо дохід // Все про бухгалтерський облік. 2018. № 38. С.14-18.
2. Законодавство-2019: дайджест новинок // Все про бухгалтерський облік. 2019. № 1. С. 5-6.
3. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>

Практичне заняття 7. Облік місцевих податків

Перелік основних завдань:

1. Звітність з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
2. Ведення обліку і складення звітності платниками єдиного податку.

Питання для дискусії:

1. Ставки місцевих податків в регіонах України.
2. Особливості розрахунку бази оподаткування.

Завдання для самостійного виконання:

Знайти в інтернеті та проаналізувати дані щодо збору місцевих податків за регіонами України

Література:

1. Коваленко О. Писані та неписані правила заповнення річної декларації з плати за землю // Все про бухгалтерський облік. 2018. № 11. С.6-7.
2. Король А. Податок на нерухомість: скільки та як сплатять фізособи за 2018 рік // Все про бухгалтерський облік. 2019. № 3. С. 10-13.
3. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>

Практичне заняття 8. Облік місцевих зборів

Перелік основних завдань:

1. Звітність з туристичного збору.
2. Порядок заповнення звітності збору за місця для паркування транспортних засобів.

Питання для дискусії:

1. Ставки місцевих зборів в регіонах України.
2. .Особливості розрахунку бази оподаткування.

Завдання для самостійного виконання:

Знайти в інтернеті та проаналізувати дані щодо збору місцевих зборів за регіонами України

Література:

1. Законодавство-2019: дайджест новинок // Все про бухгалтерський облік.2019. № 1. С. 5-6.
2. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПИСЬМОВИХ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

Курсова робота (5 семестр) підбиває підсумок вивченню дисциплін, визначених навчальним планом і має за мету: - поглиблення знань студентів з актуальних проблем окремої галузі науки; - систематизація отриманих теоретичних знань з певної навчальної дисципліни; - закріплення уміння працювати з інформаційними джерелами, користуватися законодавчим та інструктивним матеріалом, викладати свою точку зору на проблемні питання та робити обґрунтовані висновки; - розвиток умінь самостійного критичного опрацювання наукових джерел; - формування дослідницьких умінь студентів; - стимулювання студентів до самостійного наукового пошуку; - розвиток уміння аналізувати передовий досвід та узагальнювати власні спостереження; - формування вміння практичної реалізації результатів дослідження проблеми всамостійно виконаних розробках. - засвоєння прийомів користування комп'ютерною технікою, сучасними інформаційними технологіями; - вироблення навичок публічного виступу й ведення наукової дискусії. Оформлення курсової роботи здійснюється згідно з Методичними рекомендаціями до написання курсових робіт студентів спеціальності “Облік і оподаткування”, що розміщено у репозитарії університету.

До змісту роботи ставляться такі вимоги: - системність, послідовність і конкретність викладення матеріалу; - виділення в тексті окремих абзаців, адже занадто громіздке речення і великі фрагменти не сприяють його розумінню; - завершеність викладення кожної думки; - виключення повторень. Зміст роботи треба викладати відповідно до плану, стисло, лаконічно, не припускаючи повторень та непотрібних відступів від теми. Робота повинна мати чітку і логічну структуру, складовими якої є вступ, основна частина та висновки. У вступі (1-2 сторінки) потрібно довести актуальність певної проблеми для даної галузі науки і практики, визначити об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження. У розділах основної частини послідовно викладається суть досліджуваної проблеми, способи вирішення поставлених завдань, обґрунтовуються і аргументуються висунуті положення. Основний текст складається з розділів і підрозділів. У процесі написання основної частини необхідно відповідно до плану розкрити суть вибраної теми. Обов'язково окремими питаннями виділяються проблемні й дискусійні аспекти дослідження. При цьому наводяться цифрові матеріали, дається їх аналіз. У дискусії висловлюються неоднозначні думки, протилежні погляди, тому необхідно визначити своє відношення до них, надати свою точку зору. Висновки (2-3 сторінки) мають містити основні узагальнення теоретичної та практичної складових курсової роботи та відповідати меті та завданням дослідження, визначеним у вступі (показати, чи досягнуто мети, які завдання виконано, які ні і чому). Кожне теоретичне положення повинне бути обґрунтоване й підкріплене конкретним статистичним матеріалом, оформленим у вигляді таблиць, схем, діаграм, графіків.

Тематика курсових робіт:

1. Світовий досвід організації і справляння податку на додану вартість.

2. Податок на додану вартість: позитивні та негативні тенденції вітчизняної практики.
3. Економічна сутність податку на додану вартість та його облік на підприємстві.
4. Проблеми розрахунку податку на додану вартість на підприємствах України.
5. Особливості застосування різних розмірів ставок з податку на додану вартість.
6. Електронне адміністрування податку на додану вартість в Україні.
7. Бюджетне відшкодування ПДВ: сутність та механізм здійснення.
8. Звітність з податку на додану вартість (на прикладі підприємства).
9. Акцизний податок: особливості оподаткування деяких підакцизних товарів, залежно від напрямку їх використання.
10. Проблеми розрахунку акцизного податку на підприємствах України.
11. Акцизний податок як форма специфічних акцизів, алгоритм розрахунків та перспективи розвитку в Україні.
12. Особливості оподаткування обігу алкогольних напоїв та тютюнових виробів.
13. Звітність з акцизного податку (на прикладі підприємства).
14. Екологічне оподаткування: стан та перспективи розвитку.
15. Звітність з екологічного податку (на прикладі підприємства).
16. Оподаткування прибутку юридичних осіб та напрями його удосконалення.
17. Трансфертне ціноутворення: реалії та перспективи України.
18. Проблеми розрахунку податку на прибуток підприємств в Україні.
19. Особливості оподаткування податком на прибуток окремих операцій та напрями його удосконалення.
20. Звітність з податку на прибуток підприємств.
21. Оподаткування доходів фізичних осіб та напрями його удосконалення.
22. Проблеми розрахунку податку на доходи фізичних осіб в Україні.
23. Заробітна плата як об'єкт оподаткування.
24. Оподаткування окремих видів доходів фізичних осіб (цивільно-правові договори, подарунки).
25. Актуальні проблеми справляння місцевих податків в Україні.
26. Актуальні проблеми справляння місцевих зборів в Україні.
27. Оподаткування нерезидентів в Україні.
28. Оподаткування підприємства на прикладі «...»
29. Організація податкового консультування на підприємстві.
30. Організація податкового планування на підприємствах України.
31. Оптимізація оподаткування на підприємствах України.
32. Податкове навантаження підприємства як об'єкт планування та прогнозування.
33. Податкові ризики та податкова безпека підприємства.
34. Практика та проблеми реформування оподаткування юридичних осіб.
35. Практика та проблеми реформування оподаткування фізичних осіб.

36. Використання інформаційних технологій в оподаткуванні (на прикладі підприємства).

Курсова робота оцінюється за критеріями:

самостійність виконання;

логічність та послідовність викладення матеріалу;

деталізація плану; повноти та глибини розкриття теми;

наявності та доцільності графічного матеріалу;

достатньої кількості використаних джерел, їх актуальності;

обґрунтованості висновків; дотримання правил оформлення роботи; захист курсової роботи.

**4. ПИТАННЯ, ЗАДАЧІ, ЗАВДАННЯ АБО КЕЙСИ ДЛЯ
ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ
РОБІТ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНом,
ПІСЛЯТЕСТАЦІЙНОГО МОНІТОРИНГУ НАБУТИХ
ЗНАНЬ І ВМІНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- оволодіння методами економіко-статистичної обробки даних з використанням комп'ютерних технологій;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінювання знань студента під час виконання завдань для самостійної роботи проводиться за 4-бальною шкалою.

Оцінка «відмінно» ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді до всіх зазначених критеріїв. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

При оцінюванні практичних занять увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Поточний контроль знань проводиться у вигляді опитування на практичних заняттях. Передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації, проводиться у вигляді усного опитування.

Питання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти за темами

Тема 1. Теоретичні основи оподаткування

Контрольні питання

1. Що ви розумієте під податками?
2. Поясніть значення податків в сучасному світі.
3. Що є елементами податків?
4. Наведіть класифікації податків.
5. Опишіть податкове законодавство України. Вкажіть принципи, на яких ґрунтується податкова система України.
6. Охарактеризуйте види обліку в умовах ринку.

Література

1. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
2. Оподаткування юридичних осіб та аудит у сфері оподаткування: навчальний посібник / І. К. Дрозд, В.М. Іваанков, О.А. Магонєць, Г.Б. Назарова, В.В. Шалімов, Н.С. Шалімова ; за ред. Н.С. Шалімової. К.: ТОВ «Видавництво «СОВА», 2017. 524 с.

Тема 2. Адміністрування податків і зборів (обов'язкових платежів)

Контрольні питання

1. Що ви розумієте під контролюючими органами та органами стягнення?
2. Що таке податкова звітність?
3. Поясніть значення податкових перевірок.
4. Охарактеризуйте строки сплати податкового зобов'язання.

Література

1. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
2. Свіржський Б. Адміністрування податків // Все про бухгалтерський облік. 2017. № 2. С. 6.

Тема 3. Податковий облік податку на додану вартість

Контрольні питання

1. Що ви розумієте під податковим зобов'язанням та податковим кредитом?
2. Як визначають базу оподаткування ПДВ?
3. Поясніть значення ЄРПН.
4. З яких розділів складається декларація з ПДВ?
5. Як виправити помилки, що допущено у минулих періодах в декларації з ПДВ?

Література

1. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
2. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: наказ Державної фіскальної служби України від 07.11.2015 № 21 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16/paran21>.

Тема 4. Облік акцизного податку

Контрольні питання

1. Хто є платниками акцизного податку?
2. яка база оподаткування у разі обчислення податку із застосуванням одночасно адвалорних та специфічних ставок податку?
3. Поясніть значення акцизної марки.
4. Охарактеризуйте порядок і строки сплати податкового зобов'язання з акцизного податку.

Література

1. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
2. Про затвердження форми декларації акцизного податку, Порядку заповнення та подання декларації акцизного податку : Наказ Міністерства фінансів України № 14 від 23.01.2015 р. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0105-15>.

Тема 5. Податковий облік податку на прибуток підприємств

Контрольні питання

1. Хто є платниками податку на прибуток підприємств?
2. Що є об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств?
3. Які ставки податку на прибуток підприємств?
4. Які різниці виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів?
5. Які різниці виникають при формуванні резервів (забезпечень)?
6. Які різниці виникають при здійсненні фінансових операцій?

Література

1. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
2. Про затвердження податкової декларації з податку на прибуток підприємства : Наказ Міністерства фінансів України №897 від 20.10.2015 р. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15>.

Тема 6. Облік податку з доходів фізичних осіб і відрахувань на соціальні заходи

Контрольні питання

1. Хто є платниками податку з доходів фізичних осіб?
2. Що є об'єктом оподаткування податком з доходів фізичних осіб?
3. Які ставки податку з доходів фізичних осіб?
4. Які доходи не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу

Література

1. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
2. Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску і Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску : Наказ Міністерства фінансів України №4 від 13.01.2015 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-1>).

Тема 7. Облік місцевих податків

Контрольні питання

1. Що включає податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки?
2. Хто є платниками податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки?
3. Що є об'єктом оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки?
4. Які ставки податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки?

Література

1. Коваленко О. Писані та неписані правила заповнення річної декларації з плати за землю // Все про бухгалтерський облік. 2018. № 11. С.6-7.
2. Король А. Податок на нерухомість: скільки та як сплатять фізособи за 2018 рік // Все про бухгалтерський облік. 2019. № 3. С. 10-13.
3. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/para8575#n8575i>

Тема 8. Облік місцевих зборів

Контрольні питання

1. Що включає місцеві збори?
2. Хто є платниками збору за місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору?
3. Що є об'єктом оподаткування збору за місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору?
4. Які ставки збору за місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору?

Література

1. Законодавство-2019: дайджест новинок // Все про бухгалтерський облік. 2019. № 1. С. 5-6.
2. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 15.06.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/para8575#n8575i>

Тести за темами

Тема 1

1.1. До загальнодержавних податків і зборів належать:

- A) податок на прибуток;
- B) податок на додану вартість;
- C) податок на майно;
- D) єдиний податок.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

1.2. До місцевих податків і зборів належать:

- A) податок на прибуток;
- B) податок на додану вартість;
- C) податок на майно;
- D) єдиний податок.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

1.3. До загальнодержавних податків і зборів належать:

- A) акцизний податок;
- B) мито;
- C) збір за місця для паркування транспортних засобів;
- D) туристичний збір.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

1.4. До місцевих податків і зборів належать:

- A) акцизний податок;
- B) мито;
- C) збір за місця для паркування транспортних засобів;
- D) туристичний збір.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

1.5. До загальнодержавних податків і зборів належать:

- A) податок на майно;
- B) податок на доходи фізичних осіб;
- C) екологічний податок;
- D) туристичний збір.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

1.6. До непрямих податків належать:

- A) акцизний податок;
- B) податок на додану вартість;
- C) податок на доходи фізичних осіб;
- D) податок на прибуток.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

1.7. До прямих податків належать:

- A) акцизний податок;
- B) податок на додану вартість;
- C) податок на доходи фізичних осіб;
- D) податок на прибуток.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

1.8. До основних ознак податку як особливого виду державних доходів відносять:

- A) обов'язковість сплати;
- B) каральний характер;
- C) обмінний характер;
- D) нецільовий характер.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

1.9. До функціональних елементів податків належать:

- A) суб'єкт оподаткування;
- B) база оподаткування;
- C) порядок нарахування податкових зобов'язань;
- D) порядок декларування податкових зобов'язань.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

1.10. До організаційних елементів податку належать:

- A) суб'єкт оподаткування;
- B) база оподаткування;
- C) порядок нарахування податкових зобов'язань;
- D) порядок декларування податкових зобов'язань.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

1.11. До функціональних елементів податків належать:

- A) об'єкт оподаткування;
- B) ставки податку;
- C) податкові пільги;
- D) порядок погашення податкових зобов'язань.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

1.12. До організаційних елементів податку належать:

- A) об'єкт оподаткування;
- B) ставки податку;
- C) податкові пільги;
- D) порядок погашення податкових зобов'язань.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

Тема 2

2.1. Платники податків зобов'язані забезпечити зберігання документів, пов'язаних із виконанням вимог податкового законодавства протягом:

- A) не менш як 1095 днів;
- B) не менш як 365 (6) днів;
- C) не менше 1 місяця;
- D) не менше 5 років.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

2.2. Камеральною вважається податкова перевірка:

- A) яка проводиться у приміщенні контролюючого органу виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях платника податків та даних системи електронного адміністрування податку на додану вартість;
- B) яка проводиться посадовими особами контролюючого органу без будь-якого спеціального рішення керівника такого органу або направлення на її проведення;
- C) що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських об'єктів права власності такого платника;
- D) під час проведення якої посадовими особами, які здійснюють таку перевірку, може проводитися хронометраж господарських операцій.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

2.3. Фактичною вважається податкова перевірка:

- A) яка проводиться у приміщенні контролюючого органу на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях платника податків та даних СЕА ПДВ;
- B) яка проводиться посадовими особами контролюючого органу без будь-якого спеціального рішення керівника такого органу або направлення на її проведення;
- C) що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських об'єктів права власності платника;
- D) під час проведення якої посадовими особами, які здійснюють таку перевірку, може проводитися хронометраж господарських операцій.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

2.4. Тривалість документальної планової перевірки:

- A) не повинна перевищувати 10 робочих днів для великих платників податків;
- B) не повинна перевищувати 2 робочих дні щодо суб'єктів малого підприємництва;
- C) не повинна перевищувати 30 робочих днів для великих платників податків;
- D) не повинна перевищувати 10 робочих днів щодо суб'єктів малого підприємництва.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

2.5. Тривалість документальної позапланової перевірки:

- A) не повинна перевищувати 10 робочих днів для великих платників податків;
- B) не повинна перевищувати 2 робочих дні щодо суб'єктів малого підприємництва;

С) не повинна перевищувати 30 робочих днів для великих платників податків;
D) не повинна перевищувати 10 робочих днів щодо суб'єктів малого підприємництва.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

2.6. Вкажіть періодичність проведення документальних планових перевірок платників податків визначається залежно від ступеня ризику в діяльності таких платників податків:

А) платники податків з незначним ступенем ризику включаються до плану- графіка не частіше, ніж раз на три календарних роки;

В) платники податків з незначним ступенем ризику включаються до плану- графіка не частіше, ніж раз на чотири календарних роки;

С) платники податків з середнім ступенем ризику включаються до плану-графіка не частіше, ніж раз на два календарних роки;

D) платники податків з середнім ступенем ризику включаються до плану-графіка не частіше одного разу на календарний рік.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

2.7. Вкажіть періодичність проведення документальних планових перевірок платників податків визначається залежно від ступеня ризику в діяльності таких платників податків:

А) платники податків з високим ступенем ризику включаються до плану-графіка не частіше одного разу на календарний рік;

В) платники податків з високим ступенем ризику включаються до плану-графіка не частіше, ніж раз на чотири календарних роки;

С) платники податків з середнім ступенем ризику включаються до плану-графіка не частіше, ніж раз на два календарних роки;

D) платники податків з середнім ступенем ризику включаються до плану-графіка не частіше, ніж раз на п'ять календарних років.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

2.8. Документальна позапланова перевірка здійснюється за наявності хоча б однієї з таких підстав:

А) отримано податкову інформацію, що свідчить про порушення платником податків валютного, податкового законодавства;

В) платником податків не подано в установлений строк податкову декларацію;

С) у разі коли за результатами перевірок інших платників податків виявлено факти, які свідчать про можливі порушення платником податків законодавства щодо виробництва та обігу підакцизних товарів;

D) письмового звернення покупця, оформленого відповідно до закону, про порушення платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

Тема 3

3.1. Назвіть об'єкт оподаткування, що використовується для обчислення ПДВ:

- А) постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України;
- В) постачання послуг з міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом;
- С) постачання товарів (супутніх послуг), які перебувають у вільному обігу на території України, до митного режиму магазину безмитної торгівлі, митного складу або спеціальної митної зони;
- Д) постачання товарів (супутніх послуг) з-під митного режиму магазину безмитної торгівлі, митного складу або спеціальної митної зони для їх подальшого вільного обігу на території України.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

3.2. Ставки податку на додану вартість встановлюються від бази оподаткування в таких розмірах:

- А) 18 відсотків та 20 відсотків;
- В) 20 відсотків та 7 відсотків;
- С) 0 відсотків;
- Д) 5 відсотків.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

3.3. Операції, що підлягають оподаткуванню за нульовою ставкою податку на додану вартість:

- А) передачі майна у схов (відповідальне зберігання), у концесію, а також у лізинг (оренду);
- В) випуску, розміщення у будь-які форми управління та продажу за кошти цінних паперів, що випущені в обіг суб'єктами підприємницької діяльності або Національним банком України;
- С) вивезення товарів за межі митної території України у митному режимі експорту;
- Д) постачання товарів для заправки або забезпечення повітряних суден, що виконують міжнародні рейси для навігаційної діяльності чи перевезення пасажирів або вантажів за плату.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

3.4. Не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість операції з:

- А) повернення майна із схову його власнику, а також майна, попередньо переданого в концесію або лізинг концесієдавцю або лізингодавцю;
- В) постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України;
- С) безоплатної передачі та з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику, на товари, що передаються на умовах товарного кредиту;

Д) надання послуг із страхування, співстрахування або перестрахування особами, які мають ліцензію на здійснення страхової діяльності відповідно до закону.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

3.5. Для цілей оподаткування платниками податку на додану вартість є:

А) особа, що провадить господарську діяльність і реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку на додану вартість;

В) особа, що веде облік результатів діяльності за договором про спільну діяльність без утворення юридичної особи;

С) особа, яка займається видавничою діяльністю;

Д) фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

3.6. На дату виникнення податкових зобов'язань з податку на додану вартість платник податку зобов'язаний:

А) виписати податкову накладну (оригінал віддати покупцю, копію залишити собі);

В) зареєструвати податкову накладну у реєстрі виданих та отриманих податкових накладних;

С) скласти податкову накладну в електронній формі;

Д) зареєструвати податкову накладну в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

3.7. У разі звільнення від оподаткування у податковій накладній робиться запис «Без ПДВ»:

А) з посиланням на відповідні пункти (підпункти), статті, підрозділи, розділи Податкового кодексу;

В) з посиланням на відповідні пункти (підпункти), статті, підрозділи, розділи міжнародного договору, якими передбачено звільнення від оподаткування податком;

С) з посиланням на облікову політику підприємства;

Д) без посилань на будь-які документи.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

3.8. Податок на додану вартість – це податок:

А) прямий;

В) непрямий;

С) загальнодержавний;

Д) місцевий.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

3.9. Яким чином в податковій накладній зазначати код товару згідно з УКТ ЗЕД при здійсненні операцій з постачання товарів в наборі (комплекті)?

А) в графі 2 «Номенклатура товарів / послуг продавця» розділу Б такої податкової накладної необхідно зазначити номенклатуру товарів, що входять в набір (комплект);

В) графі 3 «Код товару згідно з УКТ ЗЕД» вказати код УКТ ЗЕД для підакцизних та імпортованих товарів - 10 знаків, для інших товарів - не менше 4 знаків;

С) графі 3 «Код товару згідно з УКТ ЗЕД» вказати код УКТ ЗЕД за бажанням платника;

Д) в графі 2 «Номенклатура товарів / послуг продавця» розділу Б такої податкової накладної необхідно зазначити «набір».

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

3.10. Усі показники у податковій декларації з ПДВ проставляються:

А) у гривнях без копійок;

В) з відповідним округленням за загальнозастосованими правилами;

С) у гривнях з копійками;

Д) без відповідного округленням за загальнозастосованими правилами.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

3.11. При заповненні Декларації з ПДВ:

А) у колонці А проставляються обсяги постачання без урахування ПДВ;

В) у колонці Б вказується сума ПДВ;

С) у колонці А проставляються обсяги постачання з урахуванням ПДВ;

Д) у колонці Б вказується кількість зареєстрованих податкових накладних.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

3.12. Декларація з ПДВ складається із:

А) чотирьох розділів;

В) трьох розділів та обов'язкових додатків;

С) вступної частини та службових полів;

Д) шести розділів.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

3.13. Розрахунок коригування, складений постачальником товарів до ПН, яка складена на отримувача – платника податку, підлягає реєстрації в ЄРПН:

А) покупцем товарів/послуг, якщо передбачається збільшення суми компенсації їх вартості на користь продавця або якщо коригування кількісних та вартісних показників у підсумку не змінює суму компенсації;

В) продавцем товарів/послуг, якщо передбачається зменшення суми компенсації вартості товарів/послуг їх продавцю;

С) продавцем товарів/послуг, якщо передбачається збільшення суми компенсації їх вартості на користь такого постачальника або якщо коригування кількісних та вартісних показників у підсумку не змінює суму компенсації;

Д) покупцем товарів/послуг, якщо передбачається зменшення суми компенсації вартості товарів/послуг їх постачальнику.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

3.14. Реєстрація податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних повинна здійснюватися з урахуванням граничних строків:

А) для податкових накладних, складених з 1 по 15 календарний день (включно) календарного місяця, - до останнього дня календарного місяця, в якому вони складені;

В) для податкових накладних, складених з 16 по останній календарний день (включно) календарного місяця, - до 15 календарного дня календарного місяця, наступного за місяцем, в якому вони складені;

С) до останнього дня календарного місяця, в якому вони складені;

Д) до останнього дня календарного кварталу, в якому вони складені.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

3.15. При розрахунку податку на прибуток фінансовий результат до оподаткування збільшується:

А) на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

В) на суму витрат від списання дебіторської заборгованості понад суму резерву сумнівних боргів;

С) на суму коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів, на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

Д) на суму списаної дебіторської заборгованості (у тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів), яка відповідає ознакам, визначеним підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 ПКУ.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

3.16. При розрахунку податку на прибуток фінансовий результат до оподаткування зменшується:

А) на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

В) на суму витрат від списання дебіторської заборгованості понад суму резерву сумнівних боргів;

С) на суму коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів, на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

Д) на суму списаної дебіторської заборгованості (у тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів), яка відповідає ознакам, визначеним підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 ПКУ.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

Тема 4

4.1. Які товари не є підакцизними?:

- А) тютюнові вироби;
- В) ювелірні вироби;
- С) фармацевтична продукція;
- Д) легкові автомобілі.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

4.2. Об'єктами оподаткування акцизним податком є операції з:

- А) реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів;
- В) ввезення підакцизних товарів на митну територію України;
- С) вивезення підакцизних товарів платником податку за межі митної території України;
- Д) реалізації легкових автомобілів для інвалідів, у тому числі дітей-інвалідів, оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

4.3. Об'єктами оподаткування акцизним податком є операції з:

- А) передачі в межах одного підприємства підакцизних товарів з метою власного споживання;
- В) ввезення підакцизних товарів на митну територію України;
- С) ввезення на митну територію України раніше експортованих підакцизних товарів, у яких виявлено недоліки, що перешкоджають реалізації цих товарів на митній території країни імпортера, для їх повернення експортеру;
- Д) ввезення підакцизних товарів на митну територію України, призначених для офіційного користування дипломатичними представництвами іноземних держав.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

4.4. Операції з підакцизними товарами, які не підлягають оподаткуванню:

- А) реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів;
- В) ввезення підакцизних товарів на митну територію України;
- С) вивезення підакцизних товарів платником податку за межі митної території України;
- Д) ввезення на митну територію України раніше експортованих підакцизних товарів, у яких виявлено недоліки, що перешкоджають реалізації цих товарів на митній території країни імпортера, для їх повернення експортеру.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

4.5. Операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування:

- А) реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів;
- В) реалізації легкових автомобілів для інвалідів, оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів;
- С) передачі в межах одного підприємства підакцизних товарів з метою промислової переробки;

Д) ввезення підакцизних товарів на митну територію України, призначених для офіційного користування дипломатичними представництвами іноземних держав.
Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

4.6. Зазначте особливості обчислення акцизного податку з тютюнових виробів:

- А) обчислення сум податку з тютюнових виробів здійснюється виключно за адвалорними ставками;
- В) при визначенні податкового зобов'язання на сигарети одного найменування сума акцизного податку, обчислена одночасно за встановленими адвалорною та специфічною ставками акцизного податку, не повинна бути меншою встановленого мінімального акцизного податкового зобов'язання;
- С) обчислення сум акцизного податку з тютюнових виробів здійснюється одночасно за адвалорними та специфічними ставками;
- Д) обчислення сум податку з тютюнових виробів здійснюється виключно за специфічними ставками.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

4.7. Усі показники у податковій декларації з акцизного податку (крім додатків) проставляються:

- А) у гривнях без копійок;
- В) з відповідним округленням за загальновстановленими правилами;
- С) у гривнях з копійками;
- Д) без відповідного округленням за загальновстановленими правилами.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

Тема 5

5.1. Не є платниками податку на прибуток підприємств:

- А) громадські об'єднання;
- В) об'єднання співвласників багатоквартирного будинку;
- С) підприємства, що займаються діяльністю у сфері будівництва;
- Д) транспортні підприємства.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

5.2. Річний податковий період встановлюється для таких платників податку на прибуток підприємств:

- А) платників податку, у яких річний дохід від будь-якої діяльності, визначений за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), за попередній річний звітний період, не перевищує 40 мільйонів гривень;
- В) виробників сільськогосподарської продукції;
- С) платників податку, у яких річний дохід від будь-якої діяльності, визначений за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), за попередній річний звітний період, не перевищує 20 мільйонів гривень;
- Д) платників податку, що займаються діяльністю у сфері складського господарства.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

5.3. Звільняється від оподаткування прибуток підприємств, які засновані громадськими організаціями інвалідів, отриманий від продажу товарів за умови дотримання наступних обставин:

- А) протягом попереднього звітного періоду кількість інвалідів, які мають там основне місце роботи, становить не менш як 50 відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу;
- В) фонд оплати праці таких інвалідів становить протягом звітного періоду не менш як 25 відсотків суми загальних витрат на оплату праці;
- С) протягом попереднього звітного періоду кількість інвалідів, які мають там основне місце роботи, становить не менш як 40 відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу;
- Д) фонд оплати праці таких інвалідів становить протягом звітного періоду не менш як 15 відсотків суми загальних витрат на оплату праці.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

5.4. Податок на прибуток підприємств – це податок:

- А) прямий;
- В) непрямий;
- С) загальнодержавний;
- Д) місцевий.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

Тема 6

6.1. Платниками податку на доходи фізичних осіб є:

- А) фізична особа – резидент, яка отримує доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи;
- В) фізична особа – нерезидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні;
- С) фізична особа – нерезидент, яка отримує доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи;
- Д) фізична особа, яка є споживачем товарів і послуг.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

6.2. До загального місячного оподатковуваного доходу платника податку на доходи фізичних осіб включаються:

- А) доходи у вигляді заробітної плати, нараховані платнику податку відповідно до умов трудового договору;
- В) доходи від продажу об'єктів майнових і немайнових прав;
- С) сума державної та соціальної матеріальної допомоги;
- Д) сума Нобелівської чи Абелівської премій.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

6.3. До загального місячного оподатковуваного доходу платника податку на доходи фізичних осіб включаються:

- А) дохід від надання майна в лізинг, оренду або суборенду;
- В) доходи у вигляді вигащів, призів;
- С) сума грошової компенсації, що виплачується військовослужбовцям за належне їм для отримання жиле приміщення;
- Д) сума житлових та інших субсидій або дотацій.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

6.4. Платник податку на доходи фізичних осіб має право включити до податкової знижки у зменшення оподатковуваного доходу платника податку за наслідками звітного податкового року такі фактично здійснені ним протягом звітного податкового року витрати:

- А) частину суми процентів, сплачених таким платником податку за користування іпотечним житловим кредитом;
- В) суму коштів, сплачених платником податку на користь вітчизняних вищих навчальних закладів для компенсації вартості здобуття вищої освіти такого платника податку та/або члена його сім'ї першого ступеня споріднення;
- С) суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів охорони здоров'я для компенсації вартості платних послуг з косметичного лікування або косметичної хірургії;
- Д) суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів охорони здоров'я для компенсації вартості платних послуг з протезування зубів з використанням дорогоцінних металів, порцеляни та гальванопластики.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

6.5. Податкова соціальна пільга у розмірі 150 % надається платнику податку на доходи фізичних осіб, який:

А) є одинокою матір'ю (батьком), вдовою (вдівцем) або опікуном, піклувальником – у розрахунку на кожну дитину віком до 18 років;

В) утримує дитину-інваліда – у розрахунку на кожну таку дитину віком до 18 років;

С) є Героєм України;

Д) є колишнім в'язнем концтаборів, гетто та інших місць примусового утримання під час Другої світової війни або особою, визнаною репресованою чи реабілітованою.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

6.6. Податкова соціальна пільга не може бути застосована до:

А) доходу самозайнятої особи від провадження підприємницької діяльності, а також іншої незалежної професійної діяльності;

В) доходів платника податку, інших ніж заробітна плата;

С) заробітної плати, якщо вона більше мінімальної;

Д) заробітної плати, якщо вона більше прожиткового мінімуму.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

6.7. Не є доходом платника податку – фізичної особи, яка перебуває у трудових відносинах із своїм роботодавцем, сума відшкодованих йому витрат на відрядження:

А) на проїзд (у тому числі перевезення багажу, бронювання транспортних квитків) як до місця відрядження і назад;

В) оплату вартості проживання у готелях;

С) вартість алкогольних напоїв і тютюнових виробів, що були вжиті під час відрядження;

Д) суми «чайових», що були сплачені під час відрядження.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

6.8. За основною ставкою 18 % оподатковуються наступні доходи фізичної особи:

А) суми надміру витрачених коштів, отриманих на відрядження або під звіт та не повернутих у строк;

В) роялті;

С) доходи у вигляді дивідендів по акціях та корпоративних правах, нарахованих резидентами – платниками податку на прибуток підприємств;

Д) доходи, отримані від продажу нерухомого майна.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

6.9. За основною ставкою 18 % оподатковуються наступні доходи фізичної особи:

- А) доходи, отримані від надання майна в лізинг, оренду або суборенду;
- В) доходи, отримані від продажу рухомого майна;
- С) доходи у вигляді дивідендів по акціях, нарахованих суб'єктами господарювання, які не є платниками податку на прибуток;
- Д) доходи з джерелом їх походження в Україні, що нараховуються (виплачуються) на користь нерезидентів.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

6.10. Не оподатковується дохід, отриманий фізичною особою від продажу квартири, за умови дотримання наступних обставин:

- А) перебування такої квартири у власності фізичної особи понад п'ять років;
- В) перебування такої квартири у власності фізичної особи понад три роки;
- С) продаж не частіше одного разу протягом звітного податкового року;
- Д) продаж не частіше двох разів протягом звітного податкового року.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

6.11. Фізична особа у січні отримала дохід від продажу мотоциклу, у березні – від продажу автомобіля. Інших операцій з продажу майна не було. У цьому разі:

- А) дохід від продажу автомобіля не оподатковується;
- В) дохід від продажу мотоциклу оподатковується за ставкою 18 %;
- С) дохід від продажу мотоциклу не оподатковується;
- Д) дохід від продажу автомобіля оподатковується за ставкою 5 %.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

6.12. Фізична особа у лютому отримала дохід від продажу автомобіля, у березні – від продажу квартири, що перебувала у її власності 4 роки. Інших операцій з продажу майна не було. У цьому разі:

- А) дохід від продажу автомобіля не оподатковується;
- В) дохід від продажу квартири не оподатковується;
- С) дохід від продажу автомобіля оподатковується за ставкою 5 %;
- Д) дохід від продажу квартири оподатковується за ставкою 5 %.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

6.13. Фізична особа у березні отримала дохід від продажу автомобіля, у травні – від продажу житлового будинку, який вона отримала у спадок у 2017 році. Інших операцій з продажу майна не було. У цьому разі:

- А) дохід від продажу автомобіля не оподатковується;
- В) дохід від продажу житлового будинку не оподатковується;
- С) дохід від продажу автомобіля оподатковується за ставкою 5 %;
- Д) дохід від продажу житлового будинку оподатковується за ставкою 5 %.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

6.14. Фізична особа у квітні отримала дохід від продажу мопеду, у травні – від продажу квартири, що перебувала у її власності 2 роки. Інших операцій з продажу майна не було. У цьому разі:

- A) дохід від продажу мопеду не оподатковується;
- B) дохід від продажу квартири не оподатковується;
- C) дохід від продажу мопеду оподатковується за ставкою 5 %;
- D) дохід від продажу квартири оподатковується за ставкою 5 %.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

6.15. Фізична особа у квітні отримала дохід від продажу яхти, у травні – від продажу садового будинку, що перебував у її власності 1 рік. Інших операцій з продажу майна не було. У цьому разі:

- A) дохід від продажу яхти не оподатковується;
- B) дохід від продажу садового будинку не оподатковується;
- C) дохід від продажу яхти оподатковується за ставкою 5 %;
- D) дохід від продажу садового будинку оподатковується за ставкою 5 %.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

6.16. Фізична особа у квітні отримала дохід від продажу житлового будинку, що перебував у її власності 1 рік, у травні – від продажу квартири, що перебувала у її власності 2 роки. Інших операцій з продажу майна не було. У цьому разі:

- A) дохід від продажу квартири не оподатковується;
- B) дохід від продажу житлового будинку не оподатковується;
- C) дохід від продажу квартири оподатковується за ставкою 5 %;
- D) дохід від продажу житлового будинку оподатковується за ставкою 5 %.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

6.17. Податком на доходи фізичних осіб оподатковуються за нульовою ставкою:

- A) об'єкти спадщини, що успадковується членами сім'ї спадкодавця першого ступенів споріднення;
- B) об'єкти спадщини, що успадковується нерезидентами;
- C) об'єкти спадщини, що успадковується членами сім'ї спадкодавця другого ступенів споріднення;
- D) об'єкти спадщини, що успадковується резидентами.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

Тема 7

7.1. Податок на майно складається з:

- А) податку з реклами;
- В) транспортного податку;
- С) податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;
- Д) комунального податку.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

7.2. При нарахування податку на майно база оподаткування об'єкта житлової нерухомості, що перебувають у власності фізичної особи – платника податку, зменшується:

- А) для квартири – на 50 кв. метрів;
- В) для квартири/квартир незалежно від їх кількості – на 60 кв. метрів;
- С) для житлового будинку – на 100 кв. метрів;
- Д) для житлового будинку/будинків незалежно від їх кількості – на 120 кв. метрів.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

7.3. Платниками податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки є:

- А) фізичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості;
- В) юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості;
- С) власники транспортних засобів;
- Д) власники земельних паїв.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

7.4. Об'єктом оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки є:

- А) транспортний засіб;
- В) об'єкт житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його частка;
- С) гуртожитки;
- Д) будівлі дитячих будинків сімейного типу.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

7.5. Ставки податку для об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості встановлюються у розмірі, що не перевищує:

- А) 1,5 відсотка розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 квадратний метр бази оподаткування;
- В) 1,0 відсотка розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 квадратний метр бази оподаткування;
- С) 2,5 відсотка розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 квадратний метр бази оподаткування;
- Д) 0,5 відсотка розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 квадратний метр бази оподаткування.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) Д.

7.6. Базовий податковий період з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки дорівнює:

- A) календарному місяцю;
- B) календарному кварталу;
- C) календарному півріччю;
- D) календарному року.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

7.7. Платниками транспортного податку є:

- A) фізичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості;
- B) юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості;
- C) фізичні та юридичні особи, які мають зареєстровані в Україні згідно з чинним законодавством власні легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року;
- D) власники легкових автомобілів.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

7.8. Об'єктом оподаткування транспортним податком є:

- A) легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року;
- B) об'єкт житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його частка;
- C) вантажні автомобілі;
- D) мопеди та мотоцикли.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

7.9. Ставки транспортного податку складає:

- A) 20 000 гривень за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування;
- B) 25 000 гривень за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування;
- C) 30 000 гривень за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування;
- D) 35 000 гривень за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

Тема 8

8.1. Платниками туристичного збору є:

- А) громадяни України, які прибувають на територію адміністративно-територіальної одиниці, на якій діє рішення міської ради про встановлення туристичного збору, та тимчасово розміщуються у місцях проживання;
- В) іноземці, які прибувають на територію адміністративно-територіальної одиниці, на якій діє рішення міської ради про встановлення туристичного збору, та тимчасово розміщуються у місцях проживання;
- С) особи, які прибули за путівками на лікування на територію адміністративно-територіальної одиниці, на якій діє рішення міської ради про встановлення туристичного збору;
- Д) діти віком до 18 років, які прибули на територію адміністративно-територіальної одиниці, на якій діє рішення міської ради про встановлення туристичного збору.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

8.2. Базою оподаткування туристичним збором є:

- А) загальна кількість діб тимчасового розміщення у місцях проживання;
- В) вартість тимчасового розміщення у місцях проживання;
- С) загальна кількість відвіданих музеїв;
- Д) вартість туристичної путівки.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

8.3. Ставка туристичного збору встановлюється за кожну добу тимчасового розміщення особи у місцях проживання у розмірі:

- А) для внутрішнього туризму – до 0,5 відсотка від розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року, для однієї особи за одну добу тимчасового розміщення;
- В) для в'їзного туризму – до 5 відсотків від розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року, для однієї особи за одну добу тимчасового розміщення;
- С) для внутрішнього туризму – до 1,0 відсотка від розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року, для однієї особи за одну добу тимчасового розміщення;
- Д) для в'їзного туризму – до 10 відсотків від розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року, для однієї особи за одну добу тимчасового розміщення.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

8.4. Базовий податковий період з туристичного збору дорівнює:

- А) календарному місяцю;
- В) календарному кварталу;
- С) календарному півріччю;
- Д) календарному року.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

8.5. Платниками збору за місця для паркування транспортних засобів є:
А) фізичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками автомобілів;
В) юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками автомобілів;
С) юридичні особи, які організовують та провадять діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках.;
D) власники земельних паїв.
Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

8.6. Базою оподаткування збором за місця для паркування транспортних засобів є:
А) транспортний засіб;
В) площа земельної ділянки, відведена для паркування;
С) площа комунальних гаражів;
D) б площа паркінгів.
Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

8.7. Ставки збору за місця для паркування транспортних засобів встановлюються:
А) у гривнях за 1 кв. метр площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі до 0,075 відсотка мінімальної заробітної плати, установлені законом на 1 січня податкового (звітного) року;
В) у гривнях за 1 кв. метр площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі до 0,075 відсотка прожиткового мінімуму, установленого законом на 1 січня податкового (звітного) року;
С) у гривнях за 1 кв. метр площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі до 75 відсотка мінімальної заробітної плати, установлені законом на 1 січня податкового (звітного) року;
D) у гривнях за 1 кв. метр площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі до 75 відсотка прожиткового мінімуму, установленого законом на 1 січня податкового (звітного) року.
Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

8.8. Базовий податковий період з збору за місця для паркування транспортних засобів дорівнює:
А) календарному місяцю;
В) календарному кварталу;
С) календарному півріччю;
D) календарному року.
Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

**5. ЗАВДАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ –
СЕМЕСТРОВИЙ ЗАЛІК (5 семестр)
(дворівнева шкала оцінювання)
та ЕКЗАМЕН (6 семестр)
(чотирирівнева шкала оцінювання)**

Зразок екзаменаційного білету

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет економічний

Спеціальність (напрямок) Облік і оподаткування

Спеціалізація

Семестр 6

Форма навчання денна, заочна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалавр

Навчальна дисципліна: Оподаткування

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ (ЗАВДАННЯ) № 1*¹

- 1 Спростуйте або підтвердіть думку (подайте аргументи, наведіть приклади): «Не слід розрізняти поняття «податку» та «збору», ці поняття тотожні».
- 2 До місцевих податків і зборів належать:
 - А) податок на прибуток;
 - В) податок на додану вартість;
 - С) податок на майно;
 - Д) єдиний податок.
- 3 Об'єктами оподаткування акцизним податком є операції з:
 - А) реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів;
 - В) ввезення підакцизних товарів на митну територію України;
 - С) вивезення підакцизних товарів платником податку за межі митної території України;
 - Д) реалізації легкових автомобілів для інвалідів, у тому числі дітей-інвалідів, оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів.
- 4 Задача. ПАТ "ВІОЙЛ-ІНВЕСТ" здійснило постачання контрагентам:
 - 20.11.20_ – дизельне пальне (45 000 л) для заправки морських суден, що використовуються перевезення пасажирів за ціною 25,78 грн за л;
 - 21.11.20_ – 20 шт тримачів д/рушників TERKEL – 30 грн (з ПДВ);
 - 21.11.20_ – 10 шт підставка під взуття FRYNSEEG 38x75x3см – 125 грн (з ПДВ);
 - 22.11.20_ – 15 шт полиць для взуття HALDUM – 350 грн. (без ПДВ);

1* Зазначається кількість балів, якою оцінюються відповіді на кожне з питань

1 завдання – 10 балів, 2 завдання – 5 балів, 3 завдання – 5 балів, 4 завдання – 20 балів. Усього – 40 балів.

23.11.20_ покупцем було повернуто 5 підставок під взуття FRYNSEEG 38x75x3см у зв'язку із браком.

Виписати податкові накладні та розрахувати суму ПДВ до сплати.

Заповнити декларацію.

Затверджено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту
протокол № _ від “_” _____20_ р.

Завідувач кафедри _____(Оксана НЕСТЕРЕНКО)
підпис

Екзаменатор _____(Тетяна ПОНОМАРЬОВА)
підпис

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Оцінювання знань, умінь та навичок студентів включає ті види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни “Оподаткування” передбачають лекційні, практичні заняття, самостійну роботу та виконання індивідуального розрахункового завдання.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- оцінювання роботи і знань студентів під час практичних занять;
- складання проміжного контролю знань за розділами (тестування);
- оцінювання виконання та захист курсової роботи (5 семестр);
- складання заліку (5 семестр) та екзамену (6 семестр).

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять;
- виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- складання проміжного контролю за розділами.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію із практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- оволодіння методами візуалізації із використанням комп'ютерних технологій;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінювання знань студента під час виконання завдань для самостійної роботи проводиться за 4- бальною шкалою.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови відповідності виконаного

завдання студента або його усної відповіді до всіх зазначених критеріїв. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

При оцінюванні практичних занять увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації й проводиться у вигляді тестування. При цьому тестове завдання може містити як запитання, що стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення невеличкого практичного завдання.

Схема нарахування балів

Структура засобів контролю та розподіл балів із дисципліни «Оподаткування» наведена в таблиці.

Узагальнена схема нарахування балів

5 семестр (денна форма навчання)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання						Залікова робота	Сума
Розділ 1		Розділ 2 (початок)		Курсова робота	Разом		
T1	T2	T3	T4	20	60	40	100
10	10	10	10				

5 семестр (заочна форма навчання)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання						Залікова робота	Сума
Розділ 1		Розділ 2 (початок)		Курсова робота	Разом		
T1	T2	T3	T4	20	60	40	100
10	10	10	10				

6 семестр (денна форма навчання)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання					Екзамен	Сума
Розділ 2 (продовження)		Розділ 3		Разом		
T6	T7	T8	T9	60	40	100
15	15	15	15			

6 семестр (заочна форма навчання)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання					Екзамен	Сума
Розділ 2 (продовження)		Розділ 3		Разом		
T6	T7	T8	T9	60	40	100
15	15	15	15			

Структура засобів контролю з навчальної дисципліни

Розділ, тема	Види та засоби контролю	Розподіл балів
5 семестр		
Розділ 1. Система оподаткування і основи побудови і адміністрування податкового обліку		
Тема 1. Теоретичні основи оподаткування	теоретичне питання, ситуаційні завдання	10
Тема 2. Адміністрування податків і зборів (обов'язкових платежів)	практичне завдання, тест	10
Розділ 2. Податковий облік загальнодержавних податків		
Тема 3. Податковий облік податку на додану вартість	практичне завдання, тест	10
Тема 4. Облік акцизного податку	практичне завдання, тест	10
6 семестр		
Розділ 2. Податковий облік загальнодержавних податків (продовження)		
Тема 5. Податковий облік податку на прибуток підприємств	практичне завдання, тест	15
Тема 6. Облік податку з доходів фізичних осіб і відрахувань на соціальні заходи	практичне завдання, тест	15
Розділ 3. Податковий облік місцевих податків і зборів		
Тема 7. Облік місцевих податків	практичне завдання, тест	15
Тема 8. Облік місцевих зборів	практичне завдання, тест	15

Тестове завдання містить запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються наступні критерії оцінювання.

Тести можуть бути застосовані як із метою контролю, так і для закріплення теоретичних знань і практичних навичок.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Підсумковий контроль за курсом – у формі заліку (5 семестр) та екзамену (6 семестр).

До складання заліку та екзамену допускають студентів, що мають задовільну кількість балів із складених тестів з основних навчальних елементів розділів курсу, написання та захисту курсової роботи, індивідуального науково-дослідного завдання та інших завдань передбачених програмою дисципліни.

Залік здійснюється за заліковими завданнями, які містять два питання (теоретичне питання і практичне завдання) і тести. Вони дають можливість здійснити оцінювання знань студента за дисципліною. Залікове завдання оцінюється за дворівневою шкалою.

Екзамен здійснюється за екзаменаційними білетами, які містять два питання (теоретичне питання і практичне завдання) і тести. Вони дають можливість здійснити оцінювання знань студента за дисципліною. Екзамен оцінюється за чотирирівневою шкалою.

*Критерії оцінювання результативності роботи студентів при виконанні
самостійної роботи*

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань студентами є:

1. Повнота виконання завдання:

- Елементарна;
- Фрагментарна;
- Повна;
- Неповна.

2. Рівень самостійності студента

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо)

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

- низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;
- середній – вміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;

- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за відповіді на питання поточного контролю

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Якісними критеріями оцінювання виконання завдань поточного контролю є:

1. *Повнота відповіді або виконання завдання:*
 - елементарна;
 - фрагментарна;
 - повна;
 - неповна.
2. *Рівень сформованості логічних умінь:*
 - елементарні дії;
 - операція, правило, алгоритм;
 - правила визначення понять;
 - формулювання законів і закономірностей;
 - структурування суджень, доводів, описів.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за виконання курсової роботи

Курсова робота студента складається з двох частин: перша – опрацювання теоретичного питання, друга – виконання практичного завдання. Максимальна оцінка за курсову роботу – 20 балів.

Курсова робота оцінюється за критеріями:

- самостійність виконання;
- логічність та послідовність викладення матеріалу;
- деталізація плану; повноти та глибини розкриття теми;
- наявності та доцільності графічного матеріалу;
- достатньої кількості використаних джерел, їх актуальності;
- обґрунтованості висновків;
- дотримання правил оформлення роботи;
- захист курсової роботи.

Шкала оцінювання курсової роботи

Кількість балів	Критерії
15-20	Повне засвоєння та суб'єктне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продemonстровано термінологічну грамотність. Оформлення відповідає вимогам.
10-14	Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє суб'єктне його усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність. Наявність незначних методичних і технологічних помилок, а також помилок в оформленні роботи.
5-9	Часткове засвоєння матеріалу, суб'єктне його не усвідомлення. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність. Наявність значної кількості методичних і технологічних помилок, а також в оформленні роботи.
0-4	Робота носить компілятивний характер. Теоретичний матеріал не засвоєно. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність. Методична й технологічна неграмотність. Неправильне оформлення роботи.

Критерії оцінювання на заліку та екзамені

Оцінювання знань студента на заліку проводиться за дворівневою шкалою: зараховано (відмінно, добре, задовільно) не зараховано (незадовільно). Оцінювання знань студента на екзамені проводиться за чотирирівневою шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно. За залік та екзамен студент може отримати максимум 40 балів:

1. Для отримання оцінки «відмінно» (35-40 балів) студент повинен:
 - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
 - викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язно й обґрунтовано;
 - навести вірне рішення задачі та тестів.
2. Для одержання оцінки «добре» (25-34 бала) студент повинен:
 - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
 - викласти теоретичний матеріал зв'язно й обґрунтовано;
 - навести вірне рішення задачі;
 - можливі помилки у відповідях на тести.
3. Для отримання оцінки «задовільно» (15-24 бала) студент повинен:
 - викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
 - можливі помилки при розв'язанні задачі та в тестах.
4. Оцінку «незадовільно» (1-14 балів) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередніх пунктах.

Шкала оцінювання залікової та екзаменаційної роботи:

- за правильну відповідь на теоретичне питання студент одержує 10 балів;
- за кожну правильно відповідь на тестові питання завдань 2 та 3 студент одержує по 5 балів;
- за правильно виконане завдання 4 (задача) студент одержує 20 балів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру, за курсову роботу та оцінка за результатами підсумкового завдання). Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 15 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

У відповідності до набраних студентом балів за розділами та за залік й екзамен оцінка знання матеріалу проводиться за дворівневою (5 семестр) та чотирирівневою (6 семестр) шкалою згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано